

ODABRANE ORGANIZACIJE DOBITNICE SREDSTAVA NA KONKURSU ZA DODJELU MINI GRANTOVA

Crnogorska fondacija za HIV, Centar za porodično savjetovanje Narativ, u partnerstvu sa Udruženjem Roditelji, NVO Otvorena škola i NVO ATAK dobitnice su sredstava na konkursu za dodjelu mini grantova projektima nevladinim organizacija raspisanog od strane NVO Juventas, Kvir Monetenegro i Institut za pravne studije u okviru projekta „Unaprijeđenje kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori“, koji finansira Delegacija Evropske unije u Crnoj Gori.

U javnom predstavljanju projekta izvršna direktorica Crnogorske fondacije za HIV Aleksandra Marjanović kazala je da će u sklopu projekta ova organizacija edukovati 20 izabраниh ljekara osoba iz LGBT zajednice koje žive sa HIV-om o seksualno prenosivim infekcijama, čime će povećati senzibilitet prema toj zajednici, unaprijediti njihovo zdravlje, te smanjiti stigmatizaciju i diskriminaciju LGBT osoba u vezi sa seksualno prenosivim infekcijama.

Projektom, kako je pojasnila, Crngoroska HIV fondacija želi smanjiti stigmu i povećati dolaske LGBT populacije na testiranje kako bi što ranije otkrili i ustanovili dijagnozu neke seksualno prenosive infekcije i HIV-a.

„Takođe, ovim projektom Crnogorska HIV fondacija želi da učestvuje u pojačanju zdravstvenog sistema na taj način što je edukacijom 20 izabраниh ljekara na temu seksualno prenosivih infekcija i HIV-a omogućiti i olakšati destigmatizaciju, povećati senzibilizaciju prema osobama koje su iz LGBT populacije, a koje su duplo stigmatizovane u vezi sa seksualnim zdravljem“, kazala je Marjanović u izjavi za PR Centar.

Ona je kazala da u okviru projekta planiraju da formiraju grupe za samopomoć za osobe koje su iz LGBT zajednice, a koje žive sa HIV infekcijom, zbog toga što u Crnoj Gori, kako je navela, ne postoji takva vrsta pomoći.

„Planiramo i trening-edukaciju za deset osoba koje žive sa HIV-om, a koje su iz LGBT populacije u vezi sa vršnjačkom edukacijom kako bi bili podrška ostalim ljudima iz te zajednice da se testiraju ili ako su pozitivni da sa njima sarađuju“, navela je Marjanović.

Ona je rekla da planiraju i distribuciju i štampanje edukativnih lifleta i brošura, koji bi se distribuirali širom zdravstvenih ustanova u Crnoj Gori na temu polno prenosivih infekcija i HIV-a.

Izvršna direktorica Centra za porodično savjetovanje Narativ, Aleksandra Mitrović, rekla je da, istraživanja koja su rađena u Crnoj Gori, govore da roditelji, ukoliko se njihova djeca iskažu kao članovi LGBT populacije, osjećaju jako neuspješno.

„Negdje je to podstaklo različite reakcije i način na koji se LGBT osobe kasnije uklope u društvo i u zajednicu i na koji način porodice izlaze na kraj sa tim. Iskustva govore o tome da se funkcionalnost porodice u tom periodu smanji“, kazala je Mitrović.

“Porodice sa LGBT članovima u najvećoj mjeri ne pokazuju razumijevanje i ne daju potrebnu podršku. Dok se LGBT osobe susrijeću sa neprihvatanjem porodice, porodice se susrijeću sa istom matricom odbacivanja i diskreditacije od šire zajednice. Nedostatak psiho-socijalne podrške članovima porodice sa LGBT osobama vodi netretiranju posljedica homofobije sa kojom se svi članovi porodice susrijeću.”

Kroz projekat “Unaprijeđenje psiho-socijalne podrška roditeljima LGBT osoba” želi se obezbijediti adekvatna podrška roditeljima, kako bi oni bili u stanju da budu podrška svojoj djeci, čime bi se radilo na unaprijeđenju porodičnih odnosa i smanjila disfunkcionalnost porodica” dodala je Mitrović.

Izvršna direktorica NVO Otvorena škola Danilovgrad, Tatjana Đurović, kazala je da će u okviru projekta „Doprinos unaprijeđenju demokratske kulture i osnaživanje prava LGBT osoba, poštovanje prihvatanja različitosti“ edukovati učenike o pravima LGBT osoba.

„LGBT osobe su maltretirane i zlostavljane psihički, emotivno i fizički, a mala tradicionalna sredina kao što je naša ne prepoznaje toleranciju različitosti, pogotovo seksualne. Ne prepoznaje ni njihova Ustavom zagarantovana prava, nejednakost sa drugima, tako da će se veliki broj učenika ovom prilikom edukovati, moći da sagleda svoje propuste u netoleranciji LGBT osoba“, rekla je Đurović.

Prema njenim riječima, ciljna grupa obuhvaćena ovim projektom imaće priliku da se informiše i vodi otvoren dijalog o pravima LGBT osoba, s obzirom na, kako je navela, nezastupljenost te problematike u okvirima formalnog obrazovanja.

„Time će položaj LGBT osoba u našoj sredini biti unaprijeđen i samim tim osnažena njihova prava“, smatra Đurović.

Izvršna direktorica Alternativne teatarske aktivne kompanije ATAK, Dragana Tripković, kazala je da je ta organizacija dobila mini grant za projekat „Pometnje pitomca Terlesa“, koji je, kako je pojasnila, dobio naziv po romanu Roberta Muzila.

„Adaptiramo roman na osnovu ovog djela za potrebe konkursa koji se bavi unapređenjem kvaliteta života LGBT osoba. Opredjelili smo se da predstavu radimo ne samo u Podgorici, kako je to bila naša dosadašnja praksa, već da je izvodimo u gradovima na sjeveru zemlje, zato što je u Crnoj Gori, generalno, visok stepen homofobije i transfobije“, navela je Tripković.

Osnaživanje mladih u riziku od socijalne isključenosti

U okviru regionalnog projekta „Osnaživanje mladih u riziku od socijalne isključenosti“ koji finansira Evropska unija, u utorak 20.12.2016. godine, u prostorijama PR Centra, održan je okrugli sto na kojem su predstavljeni rezultati prve godine projekta u Crnoj Gori i rezultati istraživanja koje je sproveo projektni tim.

Tokom okruglog stola održani su uvodni panel „Predstavljanje nalaza istraživanja, kao i aktivnosti koje se implementiraju prema sektorima a koje su namijenjene prvenstveno djeci i mladima u riziku od socijalne isključenosti“, kao i još dva panela „Mladi u riziku – izazovi i odgovori“ i „Predstavljanje rezultata radnih grupa i diskusija“.

Okruglom stolu je prisustvovalo dvadesetak učesnika iz svih gradova Crne Gore.

Događaj su otvorili Ivana Vujović, izvršna direktorica Juventasa, Tijana Žegura, programska direktorica Juventasa, Miguel Magro Gomez, predstavnik Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori i Benjamin Perks, šef kancelarije UNICEF-a u Crnoj Gori. Na uvodnom panelu predstavnici Ministarstva zdravlja, Ministarstva za ljudska i manjinska prava i Ministarstva rada i socijalnog staranja uputili su prisutne u aktivnosti koje se sprovode unutar svakog od sektora, a koje su namijenjene prvenstveno djeci i mladima u riziku od socijalne isključenosti. Okruglom stolu su prisustvovali i predstavnici civilnog sektora i državnih institucija koji su bili dio istraživanja koje je Juventas sproveo na ovu temu.

Izvršna direktorica Juventasa, Ivana Vujović, kazala je da je Crna Gora danas zemlja u kojoj su mnogi stanovnici pogođeni siromaštvom, a servisi podrške koji su potrebni najosjetljivijim kategorijama, još uvijek nisu dovoljno ojačani.

Direktorica programa za smanjenje štete u Juventasu, Tijana Žegura, ukazala je da u Crnoj Gori ne postoji zdravstvena ustanova koja liječi maloljetnika koji koriste psihoaktivne supstance, niti odgovarajuće ustanove socijalne zaštite za ovu grupu djece i mladih, koji su najčešće, prepušteni isključivo brizi svojih porodica.

Šef predstavništva UNICEF-a u Crnoj Gori, Bendžamin Perks, ocijenio je da, ako reforme u oblastima koje se tiču mladih i dalje budu spore, Crna Gora će sve više zaostajati iza ostalih evropskih zemalja i omladina u ovoj državi neće imati iste životne standarde i mogućnosti kao što je to u ostatku Evrope.

Predstavnik Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori, Miguel Magro Gomez, kazao da će osnovne koristi projekta biti usmjerene ka djeci i mladima koji su u riziku od socijalne isključenosti, a koji su podijeljeni u šest kategorija – djeca koja su u konfliktu sa zakonom, djeca koja su napustila roditeljsko staranje, djeca koja koriste droge, djeca koja žive na ulici i djeca iz disfunkcionalnih familija, kao i na djecu koja dolaze iz RE populacije.

Na okruglom stolu su takođe predstavljene nalazi istraživanja koje je sprovedeno među svim subjektima u Crnoj Gori koji se bave donošenjem politika i pružanjem usluga mladima u riziku od socijalne isključenosti, kao i nacrt studije koja je urađena u saradnji sa projektnim partnerima.

Završni dio okruglog stola bio je obilježen komentarima prisutnih koji su pružili povratne informacije i mišljenje o predstavljenim rezultatima istraživanja.

Projekat „Osnaživanje mladih u riziku od socijalne isključenosti“, koji se sprovodi uz podršku Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori, započeo je u januaru 2016. godine, a trajaće do septembra 2019. godine. On obuhvata partnere iz šest zemalja Zapadnog Balkana, i to: ARSIS (Albanija), Asocijacija Margina (Bosna i Hercegovina), HOPS (Makedonija), NVO Labyrinth (Kosovo), Prevent (Srbija), kao i Fondaciju SHL (Njemačka). Ciljne grupe projekta jesu djeca i mladi ljudi koji su svrstani u 6 kategorija: djeca i mladi bez roditeljskog staranja, djeca i mladi Romi, djeca i mladi u sukobu sa zakonom, djeca i mladi sa ulice, djeca i mladi koji koriste psihoaktivne supstance i djeca i mladi koji žive u porodicama sa istorijom sukoba sa zakonom i/ili bolesti zavisnosti.

Osnaživanje mladih u riziku od socijalne isključenosti

U okviru regionalnog projekta „Osnaživanje mladih u riziku od socijalne isključenosti“ koji finansira Evropska unija, od 10. do 13. novembra 2016. godine, održana je trodnevna obuka u Budvi, sa temom razvoja javnih praktičnih politika. Obuci su prisustvovali regionalni projektni partneri: ARSIS (Albanija), Asocijacija Margina (Bosna i Hercegovina), HOPS (Makedonija), Juventas (Crna Gora), NVO Labyrinth (Kosovo) i Prevent (Srbija).

Projektom koordinira NVO Juventas, a za potrebe njegovog sprovođenja osnovana je regionalna mreža ARYSE, koja se sastoji od ranije spomenutih organizacija. Ciljne grupe projekta jesu djeca i mladi ljudi koji su svrstani u 6 kategorija: djeca i mladi bez roditeljskog staranja, djeca i mladi Romi, djeca i mladi u sukobu sa zakonom, djeca i mladi sa ulice, djeca i mladi koji koriste psihoaktivne supstance i djeca i mladi koji žive u porodicama sa istorijom sukoba sa zakonom i/ili bolesti zavisnosti.

Ovo je prva regionalna obuka od ukupno četiri koje su planirane u okviru ovog projekta. Prvog dana obuke, učesnici su se upoznali sa pojmom i principima pisanja praktičnih politika. Drugog i trećeg dana, fokus je bio na praktičnom radu, tj. razvijanju nacrta sažetka javne praktične politike na primjeru svoje zemlje. Kao rezultat rada, napravljen je nacrt dokumenta koji uključuje presjek problema sa kojima se susrijeću šest spomenutih kategorija na području zemalja koje su predstavljene u mreži i određene instrukcije za završetak studije.

Po prvi put zatvorska i granična policija na obuci o ljudskim pravima LGBT osoba

U sklopu obuke koju su organizovale NVO Juventas, Kvir Montenegro i Institut za pravne studije u saradnji sa Policijskom akademijom i Upravom policije pod nazivom „Doprinos unapređenju kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori“, 25 policijskih službenika, kao i 5 polaznika Policijske akademije opet je imalo priliku da uči o ljudskim pravima LGBT osoba, kao i dosadašnjoj policijskoj praksi u odnosu na ovu temu.

Po prvi put su se, ovog puta, među njima našli i pripadnici zatvorske i granične policije, čije je učešće prepoznato kao potreba u prethodnom radu NVO-a koje su sprovele obuku, te značajno za unapređenje kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori. Pored fasilitatora iz nevladinog sektora, na obuci su svoj rad predstavili i predstavnici Uprave policije zaduženi za saradnju sa LGBT zajednicom, te za bezbjednost i sigurnost svih građana tokom održavanja Povorke ponosa u Podgorici.

Obuka je dio istoimenog projekta podržanog od strane Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori, ali i Akcionog plana implementacije Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori za 2016. godinu.

Obuka je podrazumijevala radionice interaktivnog karaktera koje su imale za cilj:

- podizanje nivoa znanja o identitetima u LGBT zajednici, nacionalnom strateškom i pravnom okviru borbe za prava, sa posebnim akcentom na krivičnom djelu počinjenom iz mržnje, kao i dosadašnjoj policijskoj praksi u odnosu na ljudska prava LGBT osoba;
- podizanje svijesti o značenju socijalizacije, postojanju istih/različitih mogućnosti, socijalnoj isključenosti, participaciji;
- podsticanje razmišljanja o tome kako stereotipi i predrasude utiču na formiranje slike o sebi i drugima, kao i njihovom uticaju na sopstveno ponašanje i praksu, ali i ponašanje i praksu drugih;
- razvijanje empatije, razumijevanje procesa kroz koji prolaze žrtve diskriminacije/diskriminatorskog ponašanja ili prakse;
- sticanje informisanog i pozitivnog stava;
- stvaranje profesionalne, a samim tim i društvene klime u kojoj će svaka osoba uživati poštovanje, bez obzira na bilo koje lično svojstvo, uključujući seksualnu orijentaciju i rodni identitet.

Apel NVO za trajno održivo angažovanje asistenata u nastavi sa djecom sa posebnim obrazovnim potrebama

Grupa NVO (*Naše sunce, Akcija za ljudska prava, Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore, Prvo udruženje roditelja djece i omladine sa posebnim potrebama, Udruženje roditelja djece sa teškoćama u razvoju u Podgorici, Udruženje Roditelji, Centar za građansko obrazovanje, Centar za ženska prava, Juventas, Sigurn a ženska kuća i Centar za žensko i mirovno obrazovanje – ANIMA*) uputile su danas pismo predsjedniku Vlade, ministru prosvjete, ministru rada i socijalnog staranja u kome su podsjetile da problemi s angažovanjem asistenata u nastavi za djecu sa posebnim obrazovnim potrebama onemogućavaju tu djecu da ostvare pravo na besplatno inkluzivno obrazovanje i apelovali da Vlada:

- 1) odmah obezbijedi da škole aktima o sistematizaciji propišu radna mjesta asistenta u nastavi djeci sa posebnim obrazovnim potrebama, čime bi se prevazišla ograničenja u zapošljavanju u javnim ustanovama u predizbornom periodu, odnosno ispunili uslovi da se odmah zaključe ugovori sa asistentima u nastavi;
- 2) da se za posao asistenta u nastavi prvenstveno angažuju one osobe koje su adekvatno obučene za taj posao i koje su imale najviše iskustva u obavljanju tog posla. Na ovaj način bi se zadržao kadar koji je obučen za taj posao i koji je stekao dragocjeno iskustvo u radu proteklih godina, u korist djece koja pate zbog zamjene asistenta na čiju se pomoć i podršku naviknu;
- 3) da se Skupštini predloži izmjena člana 30a Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama (Asistent u nastavi), da bi se propisalo da će se asistenti u nastavi plaćati iz državnog budžeta umjesto da taj zahtijevan posao obavljaju "po pravilu, kao volonterski rad", kako je sada propisano.

Cjelokupan Apel mozete pogledati [ovdje](#).

Saopštenje Juventasa povodom 12. avgusta Svjetskog dana mladih

Autentičnim glasovima mladih treba dati veći prostor u medijima

Dan je mladih - najvećeg kapaciteta koja jedna država posjeduje. Mladima, njihovim uspjesima, potencijalima, interesovanjima, umjećima, brigama, potrebama, treba više prostora u medijima.

Istraživanje koje je CEMI sproveo 2013. godine pokazalo je da mladi procjenjuju da mediji o njima pišu najčešće u negativnom kontekstu. Nedostaju i dalje teme koje se tiču zdravlja

mladih, sa akcentom na teme vezane za seksualno i reproduktivno zdravlje, prava mladih, mladih u biznisu, nauke, obrazovanja, kulture, neki mladi navode i religije. Mladima se servira laka zabava, a raširena je pecepcija da mladima upravo to treba – tekstovi o modi, zabavi, reality programi. Suprotno tome, mladi navode da ne žele da budu konzumenti sadržaja kojima su bombardovani.

Zakon o Elektronskim medijima predviđa da javni emiteri mladima i djeci treba da prilagode dio programa, pa se nameće potreba detaljnijeg praćenja kvaliteta, konzumiranja od strane mladih i njihovog zadovoljstva ponuđenim sadržajima.

Iako čine značajan udio u biračkom tijelu, malo je glasova mladih u sistemu odlučivanja. Podsjetimo, govorimo o licima starosti od 15 do 30 godina. O mladima treba da govore mnogo češće mladi jezikom svoje generacije. Crna Gora ima edukovane, motivisane mlade ljude, koji su pored donošenja odluka zainteresovani za javni prostor odnosno kreiranje medijskog sadržaja, i to čine svakodnevno, korišćenjem pametnih uređaja, te svojim prisustvom na društvenim mrežama. Treba im dati poštovanje i priliku da kreiraju specifične sadržaje koji odgovaraju potrebama generacija koje su u ovom trenutku mlade, a koji će se emitovati putem internet portala, TV-a, dnevnih novina, radija.

Mladim novinarima treba dati šansu da prate ozbiljne teme koje tište njihovo okruženje. Tema ima dosta: od šanse za uspjeh mladih u poljoprivredi koje neće biti emitovane u terminu rezervisanom za emisije zaiskusne zemljoradnike ili penzionere, do tema vezanih za uzroke nasilja u školi i u kafićima koji se neće svoditi na uzimanje izjava od par učestalih sagovornika na različite teme.

Mladima treba dati šansu da kreiraju svoje medije, a postojećim medijima koji kreiraju mladi treba dati dodatnu podršku.

Svim mladima želimo srećan 12. avgust, da ga provedu okruženi dobrom energijom, a da u narednim godinama imamo više prilike da govorimo i čitamo o mladima – upravo onakvim kakvi jesmo - različiti, sa dosta znanja, umijeća, nada i potencijala i puno pitanja na koja treba odgovoriti.

NVO Juventas održala konsultacije sa omladinom Socijaldemokrata Kriminal uništava mlade u Baru

NVO Juventas je u subotu, 30. jula 2016. godine, u okviru kampanje „Pruži podršku, a ne kažnjavaj“, održala konsultacije sa omladinom Socijaldemokrata u Baru na temu bolesti zavisnosti.

Mladi iz Bara navode da je problem narkomanije u njihovom gradu izuzetno izražen, a kao najveći razlog svemu vide činjenicu da su srednjoškolcima u današnje vrijeme idoli upravo kriminalci. Javna je tajna da maloljetnici uzrasta 15 do 16 godina prodaju drogu na ulicama,

kako bi stekli status u društvu, došli do brze zarade, vozili skupe automobile i iznajmljivali stanove. Nažalost, ovakav brzi način života, sve češće vodi mlade ljude i u brzu smrt.

Procjenjuju čak 90% mladih osoba koristi droge, ali da se većinom radi o rekreativnom korišćenju droga. Kao poseban problem ističu i upotrebu alkohola od strane maloljetnih lica, te navode da često prisustvuju prodaji alkohola maloljetnicima u prodavnicama i kafićima.

Mladi navode da se vrijeme promijenilo i da danas djeca javno puše džoint ispred zgrade. Smatraju da roditelji nikako nijesu pripremljeni na suočavanje sa ovim problemom, često i ne primjećujući da je dijete izmijenjene svijesti. Zbog toga i navode da je potrebno povećati nivo informisanja, ne samo mladih, već i opšte populacije.

U Baru je poseban problem i velika količina droge na ulicama koji mladi objašnjavaju time što je u Baru i luka, ali se tu i pruga završava, te da su pored bliske granice sa Albanijom to glavni putevi kojima droga i dolazi na ulice.

Predlažu niz rješenja trenutne situacije poput toga da se poveća fond edukativnih časova u programima osnovnih i srednjih škola, te poveća informisanost roditelja, ali i da se osmisle posebni programi informisanja koji bi zainteresovao mlade da se što više i na vrijeme pripreme na sve štetne posljedice koje im upotreba droga može donijeti.

Mlade Socijaldemokrate ističu da se u medijima u Crnoj Gori vrlo malo prostora posvećuje ovom izuzetno velikom društvenom problemu, te da bi se i već postojeći sadržaji trebali prilagoditi, kako bi poslali ispravne poruke, kako mladim ljudima, tako i njihovim porodicama.

Takođe, smatraju da je u samom procesu izlječenja nekoga ko je razvio zavisnost od droga, izuzetno važna podrška porodice, prijatelja i okoline, što se nerijetko uskraćuje onima koji su u procesu liječenja, jer porodice pokušavaju da sakriju problem u kojem se nalaze njihovi članovi, a da ne bi naišli na osudu okoline.

Podsjećamo, 27. juna ove godine u okviru kampanje „Pruži podršku, a ne kažnjavaj“, Rezoluciju mladih o bolestima zavisnosti su, pored mladih Bošnjačke stranke, potpisali i mladi Građanskog pokreta URA, Socijal-demokratske partije, Liberalne partije i mlade Socijaldemokrate, zatim studentske organizacije MAPS i AEGEA, kao i Unija srednjoškolaca Crne Gore, te nevladine organizacije Link, 4 Life, Cazas, Korak i Preporod.

Kampanja “Pruži podršku, a ne kažnjavaj!“, je globalna inicijativa koju su pokrenuli Međunarodni konzorcijum za politike o drogama, Međunarodna mreža osoba koje koriste droge, Međunarodna mreža smanjenja štete i Međunarodna HIV/AIDS alijansa, i Juventas je po drugi put obilježava u Crnoj Gori.

Ovogodišnja kampanja u Crnoj Gori za cilj ima da uključi što veći broj mladih osoba u proces odlučivanja i sprovođenja odluka u djelo iz oblasti zloupotrebe psihoaktivnih supstanci, posebno mladih iz političkih partija, studentskih i nevladinih organizacija, mladih koji su stub naše budućnosti.

NVO Juventas i Link održale konsultacije sa mladim aktivistima Bošnjačke stranke U Bijelom Polju svaka deseta mlada osoba koristi droge

NVO Juventas i Link su u srijedu, 27. jula 2016. godine, u okviru kampanje „Pruži podršku, a ne kažnjavaj“, održala konsultacije sa mladima Bošnjačke stranke u Bijelom polju na temu bolesti zavisnosti.

Mladi iz Bijelog Polja navode da je problem narkomanije u njihovom radu svakoga dana sve izraženiji, ali da osjećaju da ne nailaze na adekvatnu podršku. Procjenjuju da svaka deseta osoba u ovom gradu koristi droge, a poseban problem ističu korišćenje alkohola i klađenje od strane maloljetnih osoba. Mišljenja su da u 95% slučajeva maloljetni srednjoškolci kupe alkoholna pića u lokalima, ali smatraju da je poseban problem u ovakvim slučajevima što je upotreba alkohola društveno prihvatljiva, te da mladi vrlo rijetko snose posljedice zbog ovakvog ponašanja.

Pored toga, mladi navode da u ovom gradu nedostaje sve, počevši od izuzetno niskog nivoa informisanosti, kako mladih, tako i njihovih roditelja, ali posebno ističu da nedostaje regionalni centar za liječenje i rehabilitaciju, te da je poseban problem predrasuda koje postoji u društvu, što direktno utiče na liječenje osobe koja je postala zavisna od droga i na kraju i samo izlječenje te osobe.

Predlažu niz rješenja trenutne situacije poput toga da se poveća fond edukativnih časova u programima osnovnih i srednjih škola, te poveća informisanost roditelja, ali i da se otvori makar jedna nevladina organizacija koja bi se bavila isključivo bolestima zavisnosti, posebno u smislu pružanja podrške i pomoći onima koji su pogođeni ovim oboljenjima.

Prema podacima Instituta za javno zdravlje Crne Gore, prikupljenim tokom ESPAD istraživanja među srednjoškolcima u našoj državi u 2015. godini, 72% učenika smatra da je alkohol vrlo lako dostupan mladima, a čak 27% njih da je i marihuana vrlo lako dostupna, dok skoro svaki 5 učenik (18%) navodi isto i za ekstazi. Pored toga 78% maloljetnika navodi da su probali alkohol, a 40% i da su pili u prethodnih 30 dana. Takođe, 10% njih je navelo da je koristilo droge.

Juventas je u više navrata tražio da se hitno podigne nivo preventivnih aktivnosti usmjerenih na mlade osobe, u odnosu na upotrebu droga. Pored toga, u više navrata smo isticali da se maloljetne osobe praktično ne mogu uključiti u bilo koji vid liječenja, te da u Crnoj Gori ne postoji čak ni dječiji psihijatar.

Podsjećamo, 27. Juna ove godine u okviru kampanje „Pruži podršku, a ne kažnjavaj“, Rezoluciju mladih o bolestima zavisnosti, su, pored mladih Bošnjačke stranke, potpisali i mladi Građanskog pokreta URA,

Socijal-demokratske partije, Liberalne partije i mlade Socijaldemokrate, zatim studentske organizacije MAPS i AEGEA, kao i Unija srednjoškolaca Crne Gore, te nevladine organizacije Link, 4 Life, Cazas, Korak i Preporod.

Kampanja "Pruži podršku, a ne kažnjavaj!", je globalna inicijativa koju su pokrenuli Međunarodni konzorcijum za politike o drogama, Međunarodna mreža osoba koje koriste droge, Međunarodna mreža smanjenja štete i Međunarodna HIV/AIDS alijansa, i Juventas je po drugi put obilježava u Crnoj Gori.

Ovogodišnja kampanja u Crnoj Gori za cilj ima da uključi što veći broj mladih osoba u proces odlučivanja i sprovođenja odluka u djelo iz oblasti zloupotrebe psihoaktivnih supstanci, posebno mladih iz političkih partija, studentskih i nevladinih organizacija, mladih koji su stub naše budućnosti.

Juventas u okviru kampanje "Pruži podršku, a ne kažnjavaj" traži hitno otvaranje Specijalne zatvorske bolnice

NVO Juventas, koja od 2014. godine sprovodi aktivnosti u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija traži hitno otvaranje Specijalne zatvorske bolnice, zbog podizanja nivoa zdravlja zatvorenika na prvom mjestu osoba koje imaju istoriju bolesti zavisnosti, ali i onih sa istorijom mentalnih oboljenja. Pored toga, hitno zahtijevamo i jačanje programa psiho-socijalne podrške i rehabilitacije ovoj grupi zatvorenika.

Crna Gora je druga u regionu po broju zatvorenika u proporcionalnom odnosu sa brojem stanovnika. Tako u našoj državi na 100 000 stanovnika, njih 174 boravi u zatvoru. Jedina zemlja regiona koja ima više zatvorenika od Crne Gore je Albanija sa 198 zatvorenika, dok ih u Bosni i Hercegovini boravi 151, Srbiji 140, na Kosovu 100, u Hrvatskoj 91, a Sloveniji 73.

Ovoliki broj zatvorenika posebno je zabrinjavajući kada se ima u vidu i da je skoro svaki četvrti od njih povratnik u zatvoru, dok su procjene NVO sektora da je čak i preko 50% zatvoreničke populacije koristilo ili još uvijek koristi droge. Prema zvaničnim podacima ZIKS-a, 13 do 15% ukupne zatvorske populacije su korisnici droga, mada uprava ne osporava činjenicu da je broj korisnika mnogo veći.

Sa druge strane, podaci istraživanja koje je Institut za javno zdravlje u saradnji sa Juventasom sproveo 2012. godine u ZIKSu, pokazuju da je 33,7% ispitanika navelo da je razlog njihovog boravka u zatvoru upravo zloupotreba droga, dok je 50, 4% njih navelo da je probalo drogu nekada u životu, od kojih je čak 1/3 navela da je droge koristila preko igle i šprica.

Podaci prikupljeni tokom istraživanja, koje su Juventas i Akcija za ljudska prava sprovele u ZIKSu 2015. godine, pokazuju da je 22,8% ispitanika izjavilo da je koristilo drogu prije ulaska u zatvor, dok je čak skoro svaki 5 od njih (19%) naveo da je nastavio da koristi drogu u zatvoru, a zabilježen je i manji broj zatvorenika koji tvrde da su i započeli korišćenje droge u zatvoru. Posebno zabrinjavajući podatak je da skoro polovina (45,6%) ispitanika smatra da je droga dostupna u zatvoru, 1/3 (30,6%) smatra da nije dostupna, 22,8% zatvorenika smatra da je droga lako dostupna, a svega 7% da nije.

Pored toga, procedura realizacije liječenja supstitucionom terapijom metadonom otežana je usljed činjenice da se metadonska terapija ne može uspostaviti u ZIKS-u, već je ona dostupna samo onim zatvorenicima koji su je započeli prije dolaska na izdržavanje kazne. U zavisnosti u kojoj ustanovi i u kom gradu je određena supstitucionna terapija uspostavljena, organizuje se i nabavka metadonske

terapije za zatvorenike, što predstavlja dodatan problem sa aspekta dopremanja i dostupnosti lijeka pacijentima, pa smatramo da je neophodno napraviti model po kojem će se terapija dopremiti iz geografski najbližeg centra, u konkretnom slučaju centra pri Domu zdravlja Podgorica, a dok zatvorska bolnica ne počne sa radom.

Takođe, u ZIKSu nije adekvatno uspostavljen program rehabilitacije lica koja imaju istoriju bolesti zavisnosti, niti postoji ikakav program resocijalizacije ovih lica po izlasku sa odsluženja kazne, što uveliko umanjuje šance za uspješnu prevenciju recidivizma počinioaca krivičnih djela u Crnoj Gori.

Poseban problem predstavlja kršenje zakonskih odredbi prilikom (ne) sprovođenja ili neadekvatnog sprovođenja Mjere obaveznog psihijatrijskog liječenja, uključujući mjere liječenja narkomanije i alkoholizma. U svakodnevnom radu sa zatvorenicima, svjedočimo trendu sve većeg broja presuda izvršenja ove mjere u samom ZIKSu. Prema zakonu, ova mjera se mora izvršiti na samom početku izvršenja kazne, a vrijeme liječenja se mora uračunati u jedinstvenu kaznu zatvora. Tokom prve polovine 2016. godine smo identifikovali 39 slučajeva zatvorenika kojima ova mjera nije izvršena u skladu sa zakonom, a usljed neadekvatnih uslova liječenja u ZIKSu, te neadekvatnih smještajnih i sigurnosnih kapaciteta u Specijalnoj psihijatrijskoj bolnici u Kotoru. Kao organizacija kojoj je poštovanje ljudskih prava prioritet, ne možemo a da ne primjetimo da je u ovom slučaju pacijent na posljednjem mjestu u zamršenom sistemu zdravstvene zaštite koji postoji između sudova Crne Gore, koji propisuju mjere, te Ministarstva pravde i Ministarstva zdravlja koji ne mogu adekvatno odgovoriti na izvršenje ovih mjera. Postavlja se pitanje da li će i Crna Gora krenuti putem Bosne i Hercegovine, koja je do sada izgubila 63 slučaja pred sudom u Strazburu upravo zbog nemogućnosti države da pruži oboljelim zatvorenicima ono što je garantovala zakonskom regulativom i verifikovanim međunarodnim standardima.

Sa svim u vezi obraćamo se na prvom mjestu Ministarstvu pravde, Ministarstvu zdravlja i Ministarstvu rada i socijalnog staranja sa apelom za hitno otvaranje Specijalne zatvorske bolnice, te razvijanje programa rehabilitacije i resocijalizacije, kako bi se riješio status lica koja mahom usljed bolesti zavisnosti čine krivična djela, a nepostojanjem sistemskog odgovora po principu liječenja, resocijalizacije i rehabilitacije, bivaju stalno zarobljena u tom krugu.

Akcije za ljudska prava (HRA) i Juventasa

Akcija za ljudska prava (HRA) i Juventas se snažno zalažu za poboljšanje uslova u kojima rade zaposleni u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija (ZIKS) i dosledno poštovanje njihovih prava, imajući u vidu i da od njihove spremnosti i motivacije neposredno zavisi poštovanje ljudskih prava zatvorenih lica i uspješnost njihove resocijalizacije. HRA i Juventas su danas uputile pismo ministru pravde Zoranu Pažinu o neadekvatnim uslovima rada posebno pripadnika zatvorske policije – stražara. U pismu Ministru Pažinu smo apelovali da Minisarstvo pravde preduzme mjere iz svoje nadležnosti kako bi se doprinijelo da svi zaposleni u ZIKS-u koji obavljaju veoma odgovoran i stresan posao, rade u odgovarajućim uslovima i u skladu sa pravima koja imaju.

U nedavno predstavljenom Izvještaju o poštovanju ljudskih prava osoba u pritvoru i na izdržavanju kazne zatvora[1] založili smo se za povećanje broja zaposlenih na svim pozicijama u službama tretmana i obezbjeđenja (sa posebnim naglaskom na pozicijama komandira, na samostalnim osmatračnim mjestima - karaulama, i u kontrolnim sobama). U tom smislu, ohrabrujuća je najava direktora ZIKS-a, g-dina Miljana Perovića, da je u toku proces prijema novih radnika u ZIKS.

Preporučili smo i da se zaposlenima svaki prekovremeni rad plaća u skladu sa propisima, da im se obezbijede programi i treninzi koji imaju za cilj smanjivanje stresa, posebno za pripadnike službe obezbjeđenja. Naglasili smo i potrebu da se svim zaposlenim obezbijedi vrijeme za odmor u toku dnevnog rada, jer trenutno vlada apsurdna situacija da zaposleni koji imaju beneficirani radni staž upravo zato što obavljaju stresan i odgovoran posao, usled nedovoljnog broja zaposlenih, ne mogu da koriste ni pravo na pauzu u toku radnog vremena u trajanju od pola sata. Preporučili smo i da se ispituju i sankcionišu, ukoliko postoje, svi vidovi nezakonitih uticaja na zaposlene u ZIKS-u koji se sindikalno organizuju ili se na drugi način, u skladu sa propisima, zalažu za ostvarivanje svojih prava.

U pismu ministru Pažinu naglasili smo da je HRA još 2011. godine zajedno sa partnerskim organizacijama (Centra za antidiskriminaciju EKVISTA, Centar za građansko obrazovanje i Sigurna ženska kuća) zapazila: „da su stražarska mjesta na karaulama neuslovna i da nemaju zaštitu od kiše, vjetrova, zbog čega su mnogi zdravstveno oboljeli“[2].

Nažalost, prema informacijama sa kojima raspolažemo, Ministarstvo pravde i Uprava ZIKS-a još uvijek nijesu preduzeli korake da riješe pitanje materijalnih uslova u kojima zaposleni rade, neki u smjenama od po 12 sati, a oni koji su raspoređeni na karauli, i bez pauze i mogućnosti da napuste karaulu sve to vrijeme.

U pismu upućenom Ministru Pažinu pozivali smo Ministarstvo pravde da saopšti koje korake preduzima ili planira da preduzme na sprovođenju navedenih preporuka u korist zaposlenih u ZIKS-u.

HRA i JUVENTAS pisali ministru pravde povodom uslova u kojima rade zaposleni u ZIKS-u

Saopštenje za medije Akcije za ljudska prava (HRA) i Juventasa

Akcija za ljudska prava (HRA) i Juventas se snažno zalažu za poboljšanje uslova u kojima rade zaposleni u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija (ZIKS) i dosledno poštovanje njihovih prava, imajući u vidu i da od njihove spremnosti i motivacije neposredno zavisi poštovanje ljudskih prava zatvorenih lica i uspješnost njihove resocijalizacije.

HRA i Juventas su danas uputile pismo ministru pravde Zoranu Pažinu o neadekvatnim uslovima rada posebno pripadnika zatvorske policije – stražara.

U pismu Ministru Pažinu smo apelovali da Minisarstvo pravde preduzme mjere iz svoje nadležnosti kako bi se doprinijelo da svi zaposleni u ZIKS-u koji obavljaju veoma odgovoran i stresan posao, rade u odgovarajućim uslovima i u skladu sa pravima koja imaju.

U nedavno predavljenom Izvještaju o poštovanju ljudskih prava osoba u pritvoru i na izdržavanju kazne zatvora[1] založili smo se za povećanje broja zaposlenih na svim pozicijama u službama tretmana i obezbjeđenja (sa posebnim naglaskom na pozicijama komandira, na samostalnim osmatračnim mjestima - karaulama, i u kontrolnim sobama). U tom smislu, ohrabrujuća je najava direktora ZIKS-a, g-dina Miljana Perovića, da je u toku proces prijema novih radnika u ZIKS.

Preporučili smo i da se zaposlenima svaki prekovremeni rad plaća u skladu sa propisima, da im se obezbijede programi i treninzi koji imaju za cilj smanjivanje stresa, posebno za pripadnike službe obezbjeđenja. Naglasili smo i potrebu da se svim zaposlenim obezbijedi vrijeme za odmor u toku dnevnog rada, jer trenutno vlada apsurdna situacija da zaposleni koji imaju beneficirani radni staž upravo zato što obavljaju stresan i odgovoran posao, usled nedovoljnog broja zaposlenih, ne mogu da koriste ni pravo na pauzu u toku radnog vremena u trajanju od pola sata. Preporučili smo i da se ispituju i sankcionišu, ukoliko postoje, svi vidovi nezakonitih uticaja na zaposlene u ZIKS-u koji se sindikalno organizuju ili se na drugi način, u skladu sa propisima, zalažu za ostvarivanje svojih prava.

U pismu ministru Pažinu naglasili smo da je HRA još 2011. godine zajedno sa partnerskim organizacijama (Centra za antidiskriminaciju EKVISTA, Centar za građansko obrazovanje i Sigurna ženska kuća) zapazila: „da su stražarska mjesta na karaulama neuslovna i da nemaju zaštitu od kiše, vjetrova, zbog čega su mnogi zdravstveno oboljeli“[2].

Nažalost, prema informacijama sa kojima raspoložemo, Ministarstvo pravde i Uprava ZIKS-a još uvijek nijesu preduzeli korake da riješe pitanje materijalnih uslova u kojima zaposleni rade, neki u smjenama od po 12 sati, a oni koji su raspoređeni na karauli, i bez pauze i mogućnosti da napuste karaulu sve to vrijeme.

U pismu upućenom Ministru Pažinu pozivali smo Ministarstvo pravde da saopšti koje korake preduzima ili planira da preduzme na sprovođenju navedenih preporuka u korist zaposlenih u ZIKS-u.

14/6/2016 HRA I JUVENTAS O PREKIDU KAZNE ZA UBICU SUDIJE: AKT MILOSRĐA ZA OSOBU NA SAMRTI NE MOŽE ZNAČITI OHRABRENJE ZA VRŠENJE KRIVIČNIH DJELA

Povodom predloga Ombudsmana da se razmotri prekid kazne za B.Đ. koji se u zatvoru nalazi od 2005. godine zbog ubistva sudije, a zbog njegovog izuzetno lošeg zdravstvenog stanja, protestovali su NVO Udruženje sudija Crne Gore i NVO Institut za vladavinu prava (IVP), smatrajući da bi se prekidom kazne "negativno uticalo na razvoj svijesti građana da se nezadovoljstvo sudskim odlukama i radom ne može iskazivati prijetnjama ili napadima na nosioce sudske vlasti" (Udruženje sudija), odnosno "poslala loša poruka društvu i ohrabрили nezadovoljni da se obračunavaju sa sudijama" (IVP).

Bojazan pomenutih udruženja mogla bi biti opravdana da se ne radi o slučaju nepokretnog i neizlječivo oboljelog zatvorenika. Uvjereni smo da niko u eventualnom zakonitom činu milosrđa prema osobi u stanju u kome se nalazi B.Đ. ne može pronaći bilo kakvo ohrabrenje za vršenje krivičnih djela. Naprotiv, odluka o prekidu kazne u tom slučaju značila bi da smo postali društvo koje razumije da se svrha kažnjavanja ne postiže insistiranjem na tome da neizlječivo bolesni i nepokretni posljednje dane života moraju da provedu u zatvoru, koji uz to i nema zatvorsku bolnicu.

Podsjećamo javnost da je Ombudsman zatvoreniku B.Đ. predložio prekid kazne u skladu sa članom 36, st. 3 Zakona o izvršenju kazne zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti, prema kojem se "zatvoreniku koji ima preko 50 godina života i koji je obolio od teže akutne bolesti ili se njegova hronična bolest pogoršala, zbog čega prijete smrtni ishod, može odobriti na neodređeni vremenski period prekid izvršenja kazne zatvora, uz prethodno pribavljen nalaz i mišljenje nadležnog ljekarskog konzilijuma". Ovaj predlog je u potpunosti usklađen sa preporukama međunarodnih tijela za zaštitu ljudskih prava.[\[1\]](#)

Naglašavamo da se ne radi o predlogu da se zdravom čovjeku osuđenom za ubistvo da pomilovanje, već se radi o predlogu da se nepokretnom i neizlječivo oboljelom zatvoreniku od 77 godina omogući prekid kazne kako posljednje dane života ne bi proveo u zatvoru. Radi se o čovjeku koji više ne može samostalno da pomjera nijedan dio tijela, hranu prima samo u tečnom obliku, a tuđa njega u ovoj posljednjoj fazi života mu je neprekidno potrebna.

Aktivistkinje HRA i Juventas su B.Đ. posjećivale nekoliko puta u posljednjih pet godina i uvjerile se da je njegovo fizičko stanje svaki put naočigled bivalo drastično lošije.

Ministarstvo pravde i Zavod za izvršenje krivičnih sankcija su dužni da u skladu sa zakonom i preporukama Svjetske zdravstvene organizacije i Savjeta Evrope, i B.Đ. i svakom drugom zatvoreniku/ci u stanju sličnom njegovom obezbijede neprekidnu i specifičnu njegu u

posljednjoj fazi života i odobre prekid izvršenja kazne na osnovu mišljenja ljekarskog konzilijuma.

Prema našim saznanjima, zdravstveno stanje B.Đ. se pogoršalo i od Ombudsmanovog mišljenja od 9. maja ove godine. Apelujemo na upravu ZIKS i Ministarstvo pravde da po potrebi hitno angažuju ljekarski konzilijum, u skladu sa zakonom, i odluče o prekidu kazne, imajući u vidu i predlog Ombudsmana.

HRA i Juventas naravno najoštrije osuđuju ubistvo sudije Milorije Đukić-Pejović i žale zbog toga. Zalažemo se posebno da se unaprijedi bezbjednost u zgradama svih sudova, tužilaštava, i njihovoj okolini, kao što je to obećano neposredno posle te tragedije 2005. godine. Podsjećamo i da je krivičnim djelima Sprječavanje službenog lica u vršenju dužnosti, Napad na službeno lice u vršenju dužnosti, Ometanje pravde, Teško ubistvo – propisano posebno strogo kažnjavanje svake vrste napada na sudije, odnosno ometanja sudija u vršenju njihove dužnosti.

Za HRA Tea Gorjanc-Prelević, izvršna direktorica

Za Juventas Ivana Vujović, izvršna direktorica

[1] Ombudsman se pozvao na zabranu mučenja i drugog zlostavljanja na osnovu međunarodnih ugovora o ljudskim pravima, kao i na standarde Evropskog komiteta za sprječavanje mučenja i drugog nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja kojima je preporučeno prekid kazne kod terminalno oboljelih zatvorenika. Pored toga, prekid kazne u takvim slučajevima preporučuje i Svjetska zdravstvena organizacija (Health in Prisons, A WHO Guide to the essentials in prison health, WHO Europe 2007, str. 69, Kancelarija UN za droge i kriminal (HANDBOOK on prisoners with special needs, UNODC, 2009) i Komitet ministara Savjeta Evrope (Council of Europe's Committee of Ministers Recommendation R (98) 7 on the Ethical and Organisational Aspects of Health Care in Prison, čl. 51).

Panel diskusija „DOPRINOS UNAPREĐENJU KVALITETA ŽIVOTA LGBT OSOBA U CRNOJ GORI“

NVO Juventas u saradnji sa Ministarstvom za ljudska i manjinska prava organizuje panel diskusije u deset crnogorskih opština sa kojima je Ministarstvo potpisalo Memorandume o saradnji u borbi protiv diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije i rodnog identiteta.

Ova aktivnost dio je istoimenog projekta „Doprinos unapređenju kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori“ čiji je glavni cilj jačanje uloge civilnog društva i aktivista za ljudska prava u promociji ljudskih prava LGBT osoba. Specifični cilj projekta je doprinos implementaciji pravnog i strateškog okvira u oblasti ljudskih prava LGBT osoba. Ova aktivnost je, takođe, dio i Akcionog plana implementacije Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori za 2016. godinu.

Projekat implementira NVO Juventas u partnerstvu sa LGBTIQ Asocijacionom Kvir Montenegro i NVO Institutom za pravne studije, uz podršku Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori.

Ciljevi ovih panel diskusija su:

- smanjenje homofobije/transfobije u opštoj zajednici;
- upoznavanje lokalnih stejkholdera sa projektom, planiranim aktivnostima, kao i očekivanim rezultatima;
- kreiranje neophodnih uslova u lokalnim zajednicama za praktičnu primjenu potpisanih Memoranduma o saradnji sa Ministarstvom za ljudska i manjinska prava;
- upoznavanje lokalnih stejkholdera sa sadržajem potpisanih Memoranduma o saradnji sa Ministarstvom za ljudska i manjinska prava;
- upoznavanje lokalnih stejkholdera sa mogućnošću njihovog uključivanja u sprovođenje mjera Strategije za poboljšanje kvaliteta života LGBT osoba;
- upoznavanje lokalnih stejkholdera sa ulogom lokalne samouprave u procesu sprovođenja mjera Strategije za poboljšanje kvaliteta života LGBT osoba;
- upoznavanje lokalnih stejkholdera sa mogućnošću unapređenja njihovih kapaciteta u odnosu na promociju i adekvatnu zaštitu ljudskih prava LGBT osoba;
- upoznavanje lokalnih stejkholdera sa mogućnošću finansiranja projekata koji se odnose na ljudska prava LGBT osoba;
- upoznavanje lokalnih stejkholdera sa mogućnošću saradnje i podrške Institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore u sprovođenju mjera Strategije za poboljšanje kvaliteta života LGBT osoba;
- podizanje nivoa znanja i informisanosti lokalnih stejkholdera u vezi sa značajem njihove uloge i adekvatnog profesionalnog postupanja u skladu sa zvanično utvrđenim politikama Vlade Crne Gore, u odnosu na zaštitu osnovnih prava LGBT osoba u njihovim zajednicama/sredinama.

Prve panel diskusije zakazane su u Podgorici i Nikšiću, za 15. i 16. jun 2016. godine.

Mjesto i vrijeme diskusija je sljedeće: **PODGORICA:**

Nova zgrada Skupštine Glavnog grada, multimedijalna sala, srijeda, 15. jun sa početkom u 11:00 časova.

NIKŠIĆ:

Skupštinska sala opštine Nikšić, četvrtak, 16. jun, sa početkom u 11:00 časova.

U narednom periodu panel diskusije biće održane i u sljedećim gradovima: Bijelo Polje, Herceg Novi, Kotor, Tivat, Cetinje, Budva, Bar i Ulcinj.

Prezentacija monitoringa stanja u zatvorima i rezultata projekta "Usmjeravanje zatvora ka zajednici"

Nevladine organizacije Juventas i Akcija za ljudska prava pozivaju na prezentaciju rezultata Monitoringa poštovanja ljudskih prava osoba u pritvoru i na izdržavanju kazne u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija (ZIKS) u Crnoj Gori i projekta "Usmjeravanje zatvora ka zajednici – sprečavanje zlostavljanja u zatvorima kroz reformu sistema rehabilitacije i resocijalizacije", čiji je cilj zastupanje ostvarivanja ljudskih prava, naročito u pogledu tretmana pritvorenika/ca i lica na izdržavanju kazne zatvora.

Prezentacija se održava 9.06.2016. u 11h u PR Centru u Podgorici, ul. Josipa Broza 23/A.

Na prezentaciji će govoriti Slavica Rabrenović, Generalna direktorka Direktorata za izvršenje krivičnih sankcija, Miljan Perović, direktor ZIKSa, Tea Gorjanc Prelević, suprevizorka monitoringa i izvršna direktorica Akcije za ljudska prava, Ivana Vujović, koordinatorka projekta, izvršna direktorica NVO Juventas, autorke monitoring izvještaja, Mirjana Radović, koordinatorka u Akciji za ljudska prava i Tijana Žegura, programska direktorica u NVO Juventasu.

Projekat je bio usmjeren na sprečavanje torture, proširenje mogućnosti za radno angažovanje, povećanje pristupa formalnom i neformalnom obrazovanju, uključivanje u kreativne aktivnosti, kao i unapređenje zdravstvene zaštite sa posebnim naglaskom na rehabilitaciji korisnika droga. Projekat se realizovao u partnerstvu sa Ministarstvom pravde Crne Gore, a finansirale su ga Evropska unija i Britanska ambasada u Podgorici.

Monitoring poštovanja ljudskih prava osoba u pritvoru i na izdržavanju kazne u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija (ZIKS) u Crnoj Gori daje preko 100 peporuka za unapređenje stanja, prvenstveno u odnosu na uslove boravka pritvorenika i zatvorenika, tretman, zdravstvenu zaštitu, zaposlene, sprečavanje torture i zaštitu. Predstavićemo i diskutovati zaključke i preporuke.

Na prezentaciji će, pored Monitoringa poštovanja ljudskih prava osoba u pritvoru i na izdržavanju kazne u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija (ZIKS) u Crnoj Gori, biti predstavljene i publikacije: Nacrt Akcionog plana za unapređenje položaja lica u pritvoru i na izdržavanju kazne zatvora i za unapređenje podrške nakon otpusta i Percepcija uslova i tretmana u zatvoru zatvorenika i osoblja zatvora, kao i film koji prati realizaciju podgrantova nevladinih organizacija: NIT, Roditelji, BFilm/Atak i Centar za ženska prava.

Unaprijed se zahvaljujemo prisustvu i interesovanju za temu poštovanja ljudskih prava zatvorenika/ca i pritvorenih lica.

Završene radionice podrške pri učenju sa djecom iz Kampa Konik

NVO Juventas i Crveni krst Crne Gore su tokom školske godine 2015/16 obezbjedili pomoć pri izradi domaćih zadataka za učenike RE populacije iz Kampova na Koniku. Aktivnost se realizovala od septembra 2015. godine kao sastavni dio projekta „Program pomoći za integraciju i povratak RAE i drugih I/RL-a koji žive u naselju Konik - faza II” u prostorijama Crvenog krsta u Kampu Konik.

Aktivnost predstavlja tek manju komponentu napora koji se u segmentu obrazovanja sprovode od strane državnog i civilnog sektora. Kako se pokazala uspješnom, smatramo da je potrebno nastaviti, a obuhvat korisnika proširiti.

Nastava se odvijala četiri puta sedmično. Ovaj program, pun izazova, vodila je profesorica razredne nastave uz pomoć volontera Crvenog Krsta, socijalnih radnika i romskih asistenata zaposlenih u Juventasu, kao i studenata Fakulteta političkih nauka smjera za Socijalnu politiku i socijalni rad. Program je pratilo 25 učenika koji pohađaju nastavu u gradskim školama u Podgorici.

Potrebno je istaći da djeca koja su učestovala u programu nijesu u prilici da pomoć i podršku u učenju dobiju u porodici, najvećim dijelom usljed nepismenosti roditelja. Podaci iz istraživanja koje je 2016. godine sproveo Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava govore da tek 17% Roma u Crnoj Gori ima završenu osnovnu školu.

Pomoć pri izradi domaćih zadataka utiče na smanjenje razlika u usvojenim znanjima djece koja pohađaju program i njihovih vršnjaka. Programom je podizana motivacija za učenje, podsticale se radne navike, unapređivala pismenost, učile osnove matematike i data podrška u savladavanju drugih školskih predmeta. Studenti volonteri su pomagali u savladavanju gradiva iz stranih jezika. Neka djeca su u početku imala manju motivaciju za rad kako u školi, tako i van učionice, kontinuirano su izostajala su sa dopunskih časova ali i iz škole. Ova prepreka je prevaziđena zahvaljujući koordinisanom radu tima koji je vodio aktivnost a prije svega zahvaljujući predanom radu romskih asistenata koji su djecu dovodili na časove, redovno ih obavještavali o planu rada, motivisali. Tako se i kod djece i kod roditelja razvio osjećaj odgovornosti, što je veoma značajno doprinijelo uspjehu.

Nakon završetka aktivnosti koja je trajala cijelu školsku godinu sumirani su rezultati i donijete preporuke za dalji rad i nastavak ove neophodne aktivnosti.

Nadamo se da će aktivnosi ovog tipa nastaviti da se sprovode u zajednici. Djeci čiji roditelji nisu pismeni ili nisu završili osnovno obrazovaje treba dati podršku i van škole u elementarnom funkcionalnom opismenjavanju. Posebno treba obratiti pažnju na uključivanje djece koja nijesu obuhvaćena obrazovnim procesom u neformalne programe sa što više elementa opismenjavanja i sa ciljem uspostavljanja snažnije kopče sa formalnim programima. Kako sami roditelji uglavnom nisu imali pozitivna iskustva vezana za školovanje, potrebno je raditi na jačanju kapaciteta roditelja da pomognu djeci u učenju kroz radionice o pravima djeteta i značaju obrzovanja, ali i ponuditi programe opismenjavanja

roditelja. U tom smislu, potrebno je i dodatno motivisati roditelje da redovno dolaze u školu i interesuju se za uspjeh djeteta.

Projekat „Program pomoći za integraciju i povratak RAE i drugih I/RL-a koji žive u naselju Konik - faza II” finansiraju Delegacija Evropske unije u Crnoj Gori i Vlada Crne Gore, a njim upravlja fondacija Help.

Program podizanja informisanosti o građanskim pravima na Kampu Konik

U okviru projekta „Program pomoći za integraciju i povratak RAE i drugih I/RL koji žive u naselju Konik“, Juventas sprovodi radionice o građanskim pravima sa odraslima iz Kampa 1 i Kampa 2 u naselju Konik. U realizaciji aktivnosti učestvuju socijalni radnici i romski asistenti zaposleni u Juventasu.

Informativno-edukativne aktivnosti ovog tipa su veoma važne za smanjenje socijalne isključenosti sa kojom se ova populacija susrijeće. Socijalna isključenost je snažno povezana sa pitanjem ljudskih prava i siromaštvom i podrazumijeva nedostatak informacija, veza, moći, otežan pristup obrazovanju, socijalnoj, zdravstvenoj zaštiti i tržištu rada. Stoga je od posebne važnosti podizati nivo znanja ljudi koji su suočeni sa društvenom isključenošću o pravima koje imaju i mogućnostima koje im država pruža. Iako učešće nevladinih organizacija podrazumijeva olakšan kontakt sa populacijom, uloga državnih organa, posebno iz oblasti socijalne i zdravstvene zaštite i bezbjednosti, mora biti proaktivnija u cilju informisanja građana, kako bi svi bili obuhvaćeni postojećim i budućim državnim servisima.

U obzir treba uzeti i odsustvo stalnosti usluga nevladinih organizacija, kako zbog nedovoljno razvijenog pravnog i institucionalnog okvira za standardizaciju i finansiranje socijalnih usluga od strane države, tako i odsustva kontinuiteta u podršci kada su pitanju eksterni fondovi.

Primarni cilj organizacije radionica koje Juventas trenutno sprovodi u kampovima Konik 1 i Konik 2 je pružanje i razmjena informacija o ljudskim pravima, prepoznavanju prava, načina na koji se prava uživaju i kako reagovati kada ih neko osporava. Najveći akcenat je stavljen na pitanja pristupa obrazovanju, ličnim dokumentima, zapošljavanju, socijalnoj zaštiti. Dodatno, učesnici radionica razgovaraju o važnosti pravovremenog obrazovanja njihove djece i podrške i porodice i zajednice za ostvarivanje što boljeg uspjeha tokom školovanja. Informativno edukativne sesije doprinose i da se identifikuju problemi u pristupu pravima, sa kojima se susrijeće romska populacija u Crnoj Gori, a posebno Romi koji žive u izbjegličkom naselju na Vrelima Ribničkim, a koji zbog izražene socijalne distance, nerijetko imaju iskustvo sa nekim od oblika diskriminacije.

Problemi poput nedovoljne informisanosti o pravima garantovanim Zakonom, jezičkih barijera, nepoznavanja prava i obaveza propisanih zakonom dovode do otežanja pristupa pojedinim ustanovama. Upravo se značaj aktivnosti koje Juventas sprovodi sa partnerima ogleda u smanjenju barijera koje stoje na putu potpunom ostvarivanju prava i sveobuhvatnoj

integraciji. Dosadašnjim radom i zalaganjem u ovoj oblasti, kroz kontinuiran rad svih partnera na projektu, doprinijelo se poboljšanju informisanosti kao i osnaživanju lica nastanjenih u naselju na Koniku da se aktivno bore za prava koja im pripadaju. U cilju pružanja dodatne podrške u pristupu uslugama, od strane organizacija Help i REF, pokrenute su inicijative za uspostavljanje standarda za zanimanja Saradnik/ca u oblasti zapošljavanja, zdravstva i obrazovanja. Nadovezujući se na oblasti koje su dosadašnjim inicijativama pokrivena smatrali smo da je bitno u što skorijem roku započeti rad na razvijanju i preostalog modula, za oblast socijalne zaštite i uputili smo inicijativu za prilagođavanje usvojenog Standarda zanimanja stvarnim potrebama na terenu kada je u pitanju rad Saradnika/ca u oblasti socijalne zaštite. Na ovaj način će lica nastanjena u naselju na Koniku biti korak bliže potpunom pristupu servisima koje država nudi.

Projekat „Program pomoći za integraciju i povratak RAE i drugih I/RL koji žive u naselju Konik“ sprovode Help, Crveni krst, Juventas, Romski obrazovni fond, Pravni centar i Danski savjet za izbjeglice, uz podršku Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori i Vlade Crne Gore.

Juventas najoštrije osuđuje rasistički napad na mladog Roma u Podgorici

NVO Juventas najoštrije osuđuje rasistički napad na mladog Roma u Podgorici i pozdravlja najave nadležnih da će upotrijebiti svoje kapacitete da se utvrde sve činjenice vezane za ovaj događaj, te identifikuju i procesuiraju počinioci.

Snimak pokazuje, kako prenose mediji, da nasilnici žrtvu brutalno udaraju šakama i nogama u glavu. Uz to, napad nije prijavljen policiji. Sve navedeno je krajnje uznemiravajuće.

Uzimajući u obzir veoma snažnu socijalnu distancu većinske populacije prema romskoj manjini, broj Roma na pozicijama odlučivanja, broj Roma angažovanih u policiji, broj zaposlenih Roma, obuhvat Roma u stanju potrebe različitim oblicima socijalne zaštite, obuhvat obrazovnim programima, posebno srednjim obrazovanjem, na žalost, lako zaključujemo da su Romi u izrazitom riziku od socijalne isključenosti. Pobrojano sa sobom nosi i nepovjerenje u institucije sistema, manje učestao kontakt sa institucijama i veću izloženost diskriminaciji, pa i nasilju.

Slučajevi nasilja nad Romima, uzimajući u obzir da su nerijetko rasistički, te imaju karakteristike zločina iz mržnje, moraju biti oštro sankcionisani i biti prioritet u postupanju policije i tužilaštva.

Neprijavlivanje napada koje trpe građani, često oslikava nedostatak povjerenja žrtve da će institucije stati na kraj problemu sa kojim se suočavaju.

Izražavamo nadu da momak koji je žrtva nasilja nije pretrpio teže tjelesne povrede i da će se brzo oporaviti i od drugih posljedica prikazanog brutalnog nasilja. U isto vrijeme očekujemo i da nasilnici odgovaraju pred pravosudnim organima.

Da bi bili društvo jednakih i hrabrih, moramo adekvatnije stati na put nasilju. Crna Gora mora biti zemlja sa nultom tolerancijom prema rasizmu i nasilju motivisanom mržnjom.

Dan borbe protiv homofobije i transfobije 17. 05. 2016.

PRAVO NA NORMALAN PORODIČNI ŽIVOT ZA LGBT PAROVE

I

PRAVO NA SIGURNO OKRUŽENJE ZA MLADE LGBT OSOBE

Međunarodni dan borbe protiv homofobije i transfobije još jedna je prilika da se podsjetimo da svi činioci društva treba da daju svoj doprinos procesu izgradnje boljeg društva, u kom se poštuju prava lezbejki, gejeva, biseksualnih i transrodnih osoba. Značajan broj građana Crne Gore, bez sumnje, ne pravi razliku među ljudima u odnosu na seksualnu orijentaciju ili rodni identitet, ali nam brojni pokazatelji skreću pažnju na činjenicu da, koliko god da smo odmakli u odnosu na 2009. godinu kada se u javnosti otvorila tema ljudskih prava LGBT osoba, još uvijek smo tek na početku. Suština obilježavanja 17. maja i djelovanja pojedinaca i organizacija koje djeluju u pravcu suzbijanja homofobije i transfobije jeste borba za jednakost u svim sferama društva, počev od normativa, preko bezbjednosti, obrazovanja, zdravstva, pristupa uslugama, uživanja u porodičnom životu i partnerskim odnosima, pristupa i aktivnog učešća u zabavnim, rekreativnim, sportskim sadržajima. Danas skrećemo pažnju na dvije teme od značaja: porodični život i bezbjednost mladih LGBT osoba. Pravo na uživanje porodičnog života normativima je definisano za parove osoba različitog pola. Parovi osoba istog pola su, budući da nemaju mogućnost zasnivanja braka ili registrovanja svoje zajednice, lišeni mogućnost međusobnog nasleđivanja, ali i brojnih drugih prava koja proizilaze iz registrovanog zajedničkog života. Nejednak položaj ovih parova u odnosu na parove osoba različitog pola jeste diskriminacija koja korjene ima u homofobiji i transfobiji. Juče je visoka predstavnica Evropske unije, Federika Mogerini ponovo istakla "snažnu posvećenost jednakostima i dostojanstvu svih ljudskih bića, bez obzira na njihovu seksualnu orijentaciju i rodni identitet". S toga danas, kada usvajamo zakone i prakse Evropske unije očekujemo nedovosmislenu podršku svih političkih partija koje u svojim pogramima promovišu proces pridruživanja. Jednaki i dostojansveni u jednakosti možemo biti tek kada nam se i u pravu i u praksi izjednači pristup svim pravima. U predizbornom i postizbornom periodu koji će obilježiti političku scenu ove godine, očekujemo da će preovladavati ljudski, iskren, i podržavajući pristup borbi protiv homofobije i transfobije. Crnogorski mladi su suočeni sa vršnjačkim nasiljem, koje, kako i istraživanja pokazuju, zna da bude uslovljeno pretpostavljenom ili stvarnom seksualnom orijentacijom. Kako bi naša

djeca izrastala u zdrave, obrazovane, dostojansvene, hrabre, produktivne i aktivne građane, država treba da uloži napore da smanji homofobiju u školskom okruženju i na mjestima okupljanja mladih. U svim opštinama u Crnoj Gori. U tu svrhu, zajedno sa Ministarstvom prosvjete nastavićemo sa programima koji imaju za cilj da osnaže postojeće mehanizme psiho-socijalne podrške i prevencije homofobičnog i transfobičnog nasilja u školskom okruženju. Mladi koncept ljudskih prava usvajaju u porodici i školi, a na formiranje stavova utiče i dominantno vršnjačko okruženje, kao i mediji. S toga mediji imaju i dalje veoma značajnu ulogu u edukaciji mladih i njihovih roditelja, dok je u samim školama potrebno posvetiti više časova razgovoru o jednakosti i učenju o ljudskim pravima LGBT osoba. Prenosnici znanja, nastavnici i profesori su zato, kao i kada su druge teme u pitanju, ključni saveznici u izgradnji sigurnog školskog okruženja, kao i stavova mladih ljudi. Na tim stavovima, obrascima ponašanja i usvojenim znanjima počiva i naša budućnost. Nastavni kadar, koji je tokom procesa obrazovanja usvajao i tada zvanične homofobične i transfobične stavove je potrebno dodatno osnažiti i edukovati, uvažavajući njihov neprocjenjiv značaj i specifičnosti uloge koje imaju u našem društvu.

Predstavnica Juventasa izabrana za člana upravnog odbora EvroAzijske mreže smanjenja štete

Tijana Žegura, direktorka programa smanjenja štete NVO Juventas, je izabrana za predstavnicu Jugoistočne Evrope u Upravnom odboru EvroAzijske mreže smanjenja štete.

EvroAzijska mreža smanjenja štete, osnovana 1997. godine, je regionalna mreža smanjenja štete koja okuplja 29 zemalja iz 7 sub-regiona Evrope i Azije: Baltik, Centralna Evropa, Jugoistočna Evropa, Evropske države Komonvelta i nezavisne države, Kaukus, Centralna Azija i Rusija. Od 2005 ima Specijalni konsultativni status nevladine organizacije pri Ekonomskom i socijalnom savjetu Ujedinjenih nacija (ECOSOC).

Tijana Žegura je na osnovu dvanaestogodišnjeg iskustva u radu sa ranjivim grupama, posebno osobama koje koriste droge, izabrana između 5 kandidata, a za predstavnicu Jugoistočne Evrope su za nju glasale kolege iz Srbije, Hrvatske, Rumunije, Bugarske, Makedonije, Crne Gore i Bosne i Hercegovine.

Na ovaj način je priznat rad NVO Juventasa u polju prevencije narkomanije u proteklih 12 godina u Crnoj Gori. Tijana Žegura je jedna od osnivačicaa programa smanjenja zdravstvene štete kod osoba koje koriste drogu, programa koji se u okviru Juventasa razvio u program smanjenja zdravstvenih, socijalnih i ekonomskih štetnih posljedica kod osoba koje koriste droge. Kroz ovaj program Juventasa se direktno pružaju usluge osobama koje koriste droge, osobama koje prodaju seksualne usluge i zatvorenicima. Pored servisa direktne podrške osobama pogođenim bolestima zavisnosti, program se bavi i istraživanjima, izradom javnih praktičnih politika, javnim zastupanjem, aktivnim učešćem u izradi nacionalnog i lokalnog

strateškog i normativnog okvira, te nadgledanju sprovođenja nacionalnih i međunarodnih smjernica.

Glavni cilj na čijem ostvarivanju ćemo raditi tokom trogodišnjeg mandata je jačanje regionalne saradnje iz oblasti smanjenja štete kod i promocije i poštovanja ljudskih prava osoba koje koriste droge, ali i obezbjeđivanje održivosti servisa namijenjenih jačanju ovih kategorija stanovništva kako na regionalnom, tako i na pojedinačnim nacionalnim nivoima država Jugoistočne Evrope.

Za razvoj srednjeg stručnog obrazovanja neophodna saradnja lokalne zajednice, poslodavaca i škola

Saradnja između škola, poslodavaca i lokalne zajednice je na niskom nivou, smatraju u Juventasu i SOS telefonu Podgorica.

Iako je istraživački tim ocijenio da je više od polovine mjera Strategije za razvoj stručnog obrazovanja 2010 - 2014, sprovedeno, posebno dijelovi vezani za standardizaciju obrazovnih programa, koji povećavaju konkurentnost crnogorskih učenika na tržištu rada, praktično obrazovanje u srednjim stručnim školama još je daleko od nivoa evropskih standarda,

Strategija za razvoj stručnog obrazovanja u Crnoj Gori predviđa učešće lokalnih samouprava i poslodavaca u procesu formulacije upisne politike, analizama potreba tržišta rada, kao i prilagođavanju profesionalne prakse potrebama učenika i evropskim standardima. Strategijom je bio predviđen i dualni model obrazovanja po kome bi se cjelokupno praktično obrazovanje učenika odvijalo kod poslodavca, u saradnji sa profesorima, a na bazi individualnih ugovora koji bi garantovali novčanu naknadu za rad učenika, osiguranje kao i zaštitu na radu.

Međutim, iako je Zakonom o stručnom obrazovanju predviđena mogućnost za uvođenje dualnog modela obrazovanja u škole, nije urađeno dovoljno da bi se poslodavci motivisali da učestvuju u ovom programu. Organizacija profesionalne prakse kod poslodavca se u jednom broju slučajeva, ne sprovodi u skladu sa usvojenim smjernicama, a sistem eksterne evaluacije kvaliteta stručnog obrazovanja ne pokriva adekvatno ovu oblast. Naime, u izvještajima o eksternoj evaluaciji postoje vrlo šturi podaci o profesionalnoj praksi, koju evaluatori ne nadgledaju - dok registar poslodavaca, koji vode škole, uglavnom ne sadrži podatke o materijalnoj i kadrovskoj opremljenosti poslodavca.

Juventas i SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja u Izvještaju o sprovođenju i analiza efekata Strategije za razvoj stručnog obrazovanja iznose stav da, uz nedostatak podsticaja za poslodavce da pružaju praktično obrazovanje učenicima, nedostaje ključna veza između

stručnog obrazovanja i tržišta rada, kao i da rijetki sastanci uprava škola, lokalne zajednice i poslodavaca nisu adekvatna osnova za formulisanje upisne politike.

U skladu sa gore navedenim, predlaže se da se uspostave materijalne i nematerijalne podsticajne mjere za poslodavce koji pružaju praktično obrazovanje, posebno onih koji mogu biti uključeni u dualni model, zatim da se ojača kontrola nad sprovođenjem profesionalne prakse – kroz uključivanje ovog segmenta u eksternu evaluaciju i kroz uvođenje zakonske obaveze za udruženja poslodavaca da zajedno sa školom kontrolišu materijalne i kadrovske uslove kod poslodavca, te način na koji se praksa sprovodi. Takođe, analize lokalnih tržišta rada, na osnovu kojih se donose odluke o upisnoj politici, kako kratkoročne tako i srednjoročne, treba da budu dostupne na internet stranicama škola, kako bi roditelji i zainteresovani đaci mogli da im pristupe i donesu informisanu odluku o daljem obrazovanju.

Potrebno je i jasnije podsticati upis u škole koje obrazuju učenike za deficitarnih zanimanja na tržištu rada, promovišući mogućnosti zapošljavanja, ali i stipediranja učenika. U promociju ovih zanimanja potrebno je uključiti medije, škole, lokalne samouprave nadležne institucije, ali i roditelje.

Detaljnija analiza je data u studiji Izvještaj o sprovođenju i analiza efekata Strategije za razvoj stručnog obrazovanja, nastaloj u okviru projekta Ubrzanje razvoja zajednice, a koji sprovode NVO Juventas i SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja, Podgorica. Autorka izvještaja je Ana Selić, koordinatorka projekta. Izvještaj možete pronaći na linku: [http://www.speedup.net.me/index.php/me/publikacije/636-analiza-
implementacije-i-efekata-strategije-za-razvoj-strucnog-obrazovanja-u-crnoj-gori-2010-
2015](http://www.speedup.net.me/index.php/me/publikacije/636-analiza-implementacije-i-efekata-strategije-za-razvoj-strucnog-obrazovanja-u-crnoj-gori-2010-2015)

Projekat se sprovodi u saradnji sa Koalicijom za društvene promjene, koju čine nevladine organizacije Juventas, SOS telefon Podgorica, Centar za građansko obrazovanje, Centar za romske inicijative, Centar za monitoring i istraživanje, Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore, Ekvista, Queer Montenegro, Naše doba i CAZAS, a uz podršku Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori.

Nedostatak senzibilnosti medija u odnosu na nasilje u porodici

U Crnoj Gori je evidentan nedostatak senzibilnosti medija pri izvještavanju o porodičnom nasilju, ocijenili su SOS telefon Podgorica i Juventas

Oni su poručili da je neophodno dizajnirati i sprovesti programe obuke za predstavnike medija o načinu izvještavanja o nasilju u porodici sa posebnim osvrtom na izvještavanje u slučajevima djece. Ističu da izvještavanju medija o ovoj temi nedostaje sistematičnost, tematski i ciljano usmjeravanje informacija ka specifičnim ciljnim grupama sa jasno definisanim idejama i porukama javnosti. Od posebnog značaja je navode i usaglašavanje novinarskog kodeksa sa standardima izvještavanja medija o predmetima nasilja u porodici

Strategija zaštite od nasilja u porodici (2011.-2015.) čiji su efekti analizirani, sadržala je ciljeve i mjere za unapređenje socijalne i druge zaštite žrtava, sa akcentom na podizanje nivoa svijesti građana/ki o problemu nasilja, razvoj programa prevencije; podršku porodici; razvoj normativnog okvira u oblasti zaštite; jačanje saradnje organa, ustanova, organizacija koja se bave zaštitom; sticanja novih znanja i vještina; unapređenje sistema za prikupljanje i analizu podataka i izvještavanje.

Uloga medija je od presudnog značaja za sve navedene oblasti u oblasti zaštite i prevencije porodičnog nasilja, počev od informisanja cjelokupne javnosti o ozbiljnosti ove pojave i njenim posljedicama, informisanja o mogućnostima zaštite do aktivog učešća u kapanjama inicijativa javnog zastupanja za poboljšanje položaja žrtava nasilja na svim nivoima. U suprotnom, posljedice nasilja u porodici se minimalizuju, nasilje se čini nevidljivim i ne razvijaju se odgovarajući programi prevencije i zaštite.

Detaljnija analiza sprovođenja ovog strateškog plana data je u monitoring izvještaju nastalom u okviru projekta Ubrzanje razvoja zajednice, koji sprovode NVO Juventas i SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja Podgorica. Autorka izvještaja je direktorica SOS telefona Podgorica - Biljana Zeković, a možete ga pronaći na sledećem linku: <http://www.speedup.net.me/index.php/me/publikacije/632-monitoring-strategije-zastite-od-nasilja-u-porodici-2011-2015>

Svrha ovog monitoring istraživanja je da se da se kroz kritički osvrt na trenutno stanje ponude konstruktivni prijedlozi za bolje razumijevanje problematike nasilja u porodici i nasilja nad ženama i efikasniji odgovor svih aktera u procesu pružanja pomoći, podrške i zaštite žrtava. U tom cilju izvršen je pregled i analiza ključnih ciljeva i svih 45 mjera Strategije zaštite od nasilja za period 2011-2015. koji je pokazao da je 29,05 % realizovano, 35% djelimično realizovano, dok 35,5% mjera nijesu realizovane.

Neadekvatni uslovi u zdravstvenim ustanovama za osobe sa invaliditetom

Osobe sa invaliditetom (OSI) ne mogu dobiti adekvatne usluge zbog nepostojanja procedure i fizičkih barijera u zdravstvenom sistemu Crne Gore.

Postojećim zakonima nije predviđena obaveza obezbjeđivanja najsavremenije tehničke opreme i dijagnostike.

U praksi postoje vrlo rijetki i sporadični slučajevi opremljenosti pojedinih segmenata zdravstva u skladu sa razvojem i dostignućima u ovoj oblasti i to uglavnom na osnovu inostranih donacija.

OSI nailaze na različite barijere i neadekvatan nivo usluga zbog nepostojanja procedura, nepristupačnosti institucija, informacija i komunikacija.

U zdravstvenom sistemu ne postoji savremena i adekvatne tehnike, oprema i dijagnostika, nedovoljno kvaliteta, ali i roka za dobijanje medicinsko-tehničkih pomagala, koje ne onemogućava OSI da dobiju adekvatne zdravstvene usluge.

Potrebno je izraditi analizu i dvogodišnje akcione planove u skladu sa prioritetima za prilagodjavanje zdravstvenih institucija, kao i definisati pojam invaliditeta i OSI u svim zakonima koji regulišu oblast zdravstva na osnovu i u skladu sa Konvencijom Ujedinjenih Nacija (UN) o njihovim pravima.

Pri toj izradi potrebno je voditi računa o svim kategorijama invaliditeta (fizički, senzorni, intelektualni i mentalni).

Sve zakone u oblasti zdravstva treba uskladiti s UN Konvencijom o pravima OSI, posebno uskladiti terminologiju, (obim) prava i ukloniti diskriminaciju po osnovu invaliditeta, kao i diskriminaciju pojedinih kategorija OSI.

Detaljnija analiza je data u studiji Građani/ke i zdravstvena zaštita, nastaloj u okviru projekta Ubrzanje razvoja zajednice, a koji sprovode NVO Juventas i SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja, Podgorica sa Koalicijom za društvene promjene. Studiju potpisuju predstavnici organizacija Juventas, Udruženje mladih sa hendikepom, Ekvista i CAZAS.

Koaliciju za društvene promjene čine nevladine organizacije Juventas, SOS telefon Podgorica, Centar za građansko obrazovanje, Centar za romske inicijative, Centar za monitoring i istraživanje, Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore, Ekvista, Queer Montenegro, Naše doba i CAZAS.

Studentska praksa

I ove godine Juventas nastavlja saradnju sa Fakultetom političkih nauka u Podgorici. Naime, riječ je o studentskoj praksi sa čijom je realizacijom početo u martu, a koja će trajati do juna ove godine. Studentska praksa je organizovana za studente sa smjera Socijalna politika i socijalni rad. Grupa studenata će kroz osam nedjelja biti uključena u aktivnosti projekta "Program pomoći za integraciju i povratak RAE i drugih I/RL-a koji žive u naselju Konik" u čijoj realizaciji Juventas učestvuje kao partner a kojim upravlja Fondacija Help.

Studenti će biti uključeni u aktivnosti koje u sklopu projekta realizuje tim socijalnih radnika u izbjegličkom naselju kamp Konik 1. Oni će kroz terenski rad biti uključeni u proces pružanja usluga socijalnog savjetovanja a kasnije i posredovanja u komunikaciji sa institucijama. Osim socijalnog savjetovanja studenti će se bliže upoznati sa administrativnim dijelom poslova koji se obavljaju u okviru projekta, a koji se tiču prikupljanja neophodnih dokumenata za ostvarivanje prava iz socijalne i dječije zaštite. Osim rada koji se odnosi na pomoć pri pristupu servisima socijalne zaštite studenti će biti uključeni u radionice o socijalnim vještinama koje se organizuju za mlade Rome i Romkinje iz kampa Konik a radiće i na organizaciji događaja za proslavu Međunarodnog Dana Roma.

Programe stručnih praksi za studente treba nastaviti, proširiti i dalje unapređivati u cilju omogućavanja studentima sticanja potrebnih informacija ali i znanja o realnim poslovnim okruženjima, pospješivanja odgovornosti, te razvoja vještina koje će im obezbjediti bolje competence po završetku studija. Stoga se nadamo da će prilika za praksu studenata biti još više, ne samo na ovom, već i na drugim studijskim programima.

Javna praktična politika o smanjenju štetnih posljedica upotrebe droga u Crnoj Gori

Crna Gora treba da omogući adekvatnije i sveobuhvatnije liječenje mladih i maloljetnih osoba koje koriste droge, posebno uzevši u obzir trendove rasta broja maloljetnih osoba konzumenata u našej državi u posljednjih par godina, te činjenicu da je većina postojećih servisa liječenja i smanjenje štete u Crnoj Gori vezana za legalno punoljetstvo. Napominjemo da Crna Gora nema dječjeg psihijatra, da ne postoje programi koji bi se fokusirali na početne faze zavisnosti i osnaživanje njihovih porodica, prije svega roditelja. Podrška u ranoj fazi bolesti zavisnosti, podrška maloljetnicima koji koriste droge uz snaženje preventivnih mehanizama je jedna od ključnih karika koje crnogorskom sistemu nedostaju. Otuda zajedničke aktivnosti NVO sektora aktivnoj u ovoj oblasti moraju biti što ozbiljnije i stručnije razmotrene.

Podaci pružaoca usluga pokazuju da u Crnoj Gori postoji trend porasta broja maloljetnih osoba koje koriste droge ili su zavisne od njih u posljednjih par godina. Međutim, roditelji se često obraćaju nevladinim organizacijama po savjet, jer nijesu u mogućnosti da dobiju potrebnu pomoć u okviru sistema zdravstvene, niti socijalne zaštite. Roditelji navode da psihijatri nijesu spremni da liječe maloljetne osobe oboljele od bolesti zavisnosti od psihoaktivnih supstanci, dok radnici centara za socijalni rad "razumiju situaciju, ali su im ruke svezane", jer ne postoje ustanove za liječenje maloljetnika. U praksi, smiještanje maloljetnika na liječenje u psihijatrijsku ustanovu je praktično nemoguće, posebno onih koji su zavisni od psihoaktivnih supstanci. Alternativa koja se roditeljima nudi, a ukoliko maloljetna osoba ima i još neki psihološki ili mentalni izazov, je da se izvrši hospitalizacija, ali da roditelj bude 24 sata prisutan u bolnici tokom cijelog trajanja liječenja. Sa druge strane, roditeljima se često savjetuje da djecu prijave policiji za, najčešće nasilje u porodici, kako bi se smjestili u Resursni centar za djecu i omladinu. Mišljenja smo da ovakav tretman maloljetnih osoba doprinosi direktnom produžetku agonije i njih i njihovih porodica, a pogubno utiče na oboljelu osobu u smislu ranog otkrivanja i liječenja bolesti koje je u direktnoj sprezi sa stopom uspješnosti liječenja i eventualnim konačnim izlječenjem. Napomenuli bi da je starosna granica za liječenje maloljetnika, koji su opijatski zavisnici, metadonskom detoksikacijom ili supstitucijom, u zemljama Evropske unije, ali i zemljama regiona poput Srbije, Makedonije i Hrvatske, odavno pomjerena na 16 godina starosti ili je uopšte nema.

Ovaj i povezane probleme koji u fokusu imaju osobe koje koriste narkotike razmotrili smo u dokumentu Javna praktična politika o smanjenju štetnih posljedica upotrebe droga u Crnoj Gori, a koji je izrađen je u okviru projekta "Smanjenje štete funkcionise. Podržite ga u Crnoj Gori!", koji su sprovodile nevladine organizacije Crnogorska mreža smanjenja štete Link i Juventas.

Projekat je sproveden u okviru Programa malih grantova EuroAzijske mreže smanjenja štete, uz finansijsku podršku Robert Kar fonda za podršku mrežama organizacija civilnog društva i kao cilj je imao obezbijediti održivost servisa u zajednici, namijenjenih osobama koje koriste droge.

Autorke studije su Tatijana Mandić, psihološkinja i Tijana Žegura, programska direktorica Juventasa.

Publikaciju javna praktična politika mozete preuzeti [Ovdje](#).

Četvorodnevni trening na temu socijalnog preduzetništva

U periodu od 7. do 10. marta 2016. godine u prostorijama PR centra održan je trening na temu Socijalnog preduzetništva u organizaciji NVO Juventas i SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja. Trening je realizovan u okviru projekta „SPEED UP (Social Policies, Entrepreneurship, Employment, Dialogue UPgrading)” koji je finansijski podržala Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori. Trening je namijenjen članicama Koalicije za društvene promjene i organizacijama koje se bave socijalnim preduzetništvom.

Prvi dan treninga je vodio Boško Nenezić koji je na početku upoznao prisutne sa samim konceptom i karakteristikama socijalnog preduzetništva kroz Studiju o socijalnom preduzetništvu čiji je izdavač NVO Juventas. Predstavnici organizacija su upoznali prisutne sa misijom svoje organizacije, ciljnim grupama sa kojima rade i izrazili su svoja dosadašnja iskustva na polju socijalnog preduzetništva.

Drugi dan treninga je održala Milena Kalezić koja je kroz prezentaciju uputila prisutne o mogućnostima za razvoj sopstvenih ideja, održivost i konkurentnost. Takođe, govorila je o mogućnostima finansiranja i na koji način je moguće pretvoriti određenu biznis ideju u biznis plan.

Milena Kalezić i Goran Radisavljević vodili su treći dan treninga tokom koga su upoznali prisutne sa načinom izrada ciljeva u biznis planu kao i sa procjenom troškova. Tokom rada u manjim grupama učesnici su radili na analizi rizika i pripremi rezervnih planova kao i na temu Komunikacija i marketing, dobre poslovne prakse.

Na posljednjem danu treninga učesnici su podijeljeni u manje grupe gdje su radili na predstavljanju biznis i marketing planova i kasnije su svim učesnicima kroz prezentacije predstavili svoje biznis planove. Prisutni su se kroz prezentacije upoznali sa iskustvima u

okviru socijalnog preduzetništva u Srbiji. Na kraju su učesnici dobili mogućnost da kroz diskusije iznesu svoja iskustva i znanja stečena na četvorodnevnom treningu.

Cilj treninga o socijalnom preduzetništvu je bio da se kroz radionice, timski rad u sklopu manjih grupa i prezentacije učesnici osposobe da razvojem socijalnog preduzetništva doprinesu ne samo svojoj organizaciji već i cjelokupnoj zajednici u okviru koje djeluju, kao i da svojim aktivnostima utiču na razvoj socijalnog preduzetništva na nacionalnom nivou.

Saopštenje povodom 8. aprila, Međunarodnog dana Roma.

Početne dvije sedmice aprila su prilika da se posebno slavi romska kultura i njen nemjerljiv doprinos svjetskoj i lokalnoj kulturnoj baštini. Prilika je i da se skrene pažnja na i dalje nepovoljan položaj romske populacije na čijem unapređenju, uz punu poštovanje kulturnih posebnosti, treba dodatno raditi. Politike inkluzije su u poslednjih nekoliko godina dale značajne rezultate. Zabilježen je porast djece uključene u sve nivoe obrazovanja, stambeno su obezbijedene brojne porodice, servisi socijalne i zdravstvene zaštite su pristupačniji, a djeca su imala prilike da se uključe u mnoge vannastavne aktivnosti poput neformalnih obrazovnih radionica, izleta u prirodi, posjeta kulturnim ustanovama i učešća u sportsko-rekreativnim programima. Od posebne važnosti je i sve jači romski civilni sektor sa sve snažnijim zagovaračkim kapacitetima.

Uzimajući u obzir višegodišnje iskustvo rada na pružanju socijalnih usluga u Kampovima Konik 1 i Konik 2, te sprovedenu analizu relevantnih dokumenata, ovim povodom želimo da skrenemo pažnju javnosti na neke od ključnih preporuka Izvještaja o sprovođenju mjera iz akcionog plana za implementaciju Strategije za trajna rješenja pitanja koja se tiču raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori, sa posebnim osvrtom na područje Konika, te koristimo priliku da upozorimo na izazovan i težak društveni i ekonomski položaj romske i egipćanske zajednice u Crnoj Gori, a koja živi na pomenutom području.

Dokumentovanjem nivoa sprovođenja mjera pomenutog strateškog dokumenta, ali i mjera koje do sada nisu sprovedene, kreirala se baza u odnosu na koju je moguće mjeriti dalji napredak u sprovođenju preostalih aktivnosti sa posebnim osvrtom na kamp Konik u narednom periodu. Definisane preporuke ukazuju na važnost intervencija koje je neophodno preduzeti ili nastaviti u narednom periodu, a u oblasti regulisanja pravnog statusa, zdravstvene i socijalne zaštite, obrazovanja, zapošljavanja i stanovanja sa ciljem poboljšanja položaja romske i egipćanske zajednice. Ovom prilikom izdvajamo nekoliko važnih potrebnih mjera, a to su:

- Nastaviti sa asistencijom pri pribavljanju dokumenata, te potrebne dokumentacije za ostvarivanje pristupa socijalnoj zaštiti, sa posebnim akcentom na stanovnike kampa Konik;

Sprovesti dodatne aktivnosti socijalnog osnaživanja, te unaprijediti servise socijalne podrške sa posebnim akcentom na žene i djecu;

- Osnažiti napore na intergraciji djece iz RE zajednice u školski sistem daljom obukom nastavnika, revizijom nastavnih programa i odgovarajućim metodama nastave i učenja, odgovarajućom podrškom pri učenju, kao i kroz intenzivirano obrazovanje i učešće roditelja;
- Sprovoditi kontrole kod poslodavaca kod kojih postoji povećan rizik od pojave dječijeg rada;
- Nastaviti sa sprovođenjem kampanje među poslodavcima u odnosu na povoljnosti u slučaju zapošljavanja osoba iz RE zajednice;
- Sprovesti pažljivo kreiranu kampanju motivisanja osoba iz RE zajednice da koriste ponuđene mogućnosti zapošljavanja/stažiranja kao dugoročno boljeg rješenja u odnosu na korišćenje socijalne pomoći;

Navedene preporuke samo su neke od seta intervencija za koje smatramo da su neophodne u cilju pune integracije i desegregacije romske i egipćanske zajednice, odnosno smanjenja siromaštva i njihove socijalne isključenosti u društvu Crne Goe.

Izveštaj o sprovođenju mjera iz akcionog plana za implementaciju Strategije za trajna rješenja pitanja koja se tiču raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori, sa posebnim osvrtom na područje Konika, produkt je projekta Ubrzavanje razvoja zajednice (SPEED UP) koji sprovode NVO Juventas i SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja u Podgorici uz finansijsku podršku Delegacije EU u Crnoj Gori i Komisije za raspodjelu dijela sredstava od igara na sreću.

Problem romske populacije ne može biti riješen bez kvalitetnog obrazovanja

Problem romske populacije ne može biti riješen bez kvalitetnog obrazovanja, poručio je ministar za ljudska i manjinska prava Suad Numanović, ocijenjujući da su napravljeni značajni koraci u rješavanju pravnog statusa i stambenog pitanja te populacije.

On je danas, tokom drugog dana nacionalne konferencije „Politike smanjenja siromaštva i socijalne isključenosti“, koju su organizovale nevladine organizacije SOS Telefon Podgorica i Juventas, u saradnji sa Koalicijom NVO-a "Za društvene promjene", kazao da sve ankete pokazuju da je najmarginalizovanija grupa romska i egipćanska populacija.

„Na pitanje poslodavaca zbog čega ne prime u radni odnos nekoga od romske populacije, veliki procenat tih poslodavaca, više od 80 odsto, će vam reći da nisu obrazovani, a preko 70 odsto da nemaju dovoljno radnih vještina. Ako je takav odgovor poslodavaca, onda je obaveza na nama da uradimo sve kao društvo da omogućimo obrazovanje romske populacije“, kazao je Numanović u PR Centru.

On je ocijenio da su po pitanju obrazovanja napravljeni značajni iskoraci za domicilne Rome i interno raseljene.

„Unazad nekoliko godina imali smo par stotina Roma koji su išli u obrazovni sistem, oko 1,5 hiljada romske djece koja su obuhvaćena predškolskim, osnovnim, i srednjoškolskim obrazovanjem. Imamo respektabilan broj onih koji studiraju“, naveo je Numanović.

Ministarstvo, kako je rekao, kroz primjere tako dobre prakse omladine iz romske populacije želi da stimuliše sve ostale Rome da ne završavaju samo osnovno obrazovanje, već da svoju šansu traže kroz srednje i visoko obrazovanje.

Numanović je podsjetio da za romsku populaciju, kroz regionalni projekat, rješavaju stambenu problematiku.

„Već krajem ove, i tokom 2017. godine ćemo definitivno riješiti stambenu problematiku za romsku populaciju Kampu Konik I i II. Ovih dana u Nikšiću se radi na završetku 62 jedinice za romsku populaciju, u Pljevljima se radi dom za stare za ovu populaciju, dok se u Beranama rješava stambna problematika, ali i u ostalim gradovima gdje se nalaze u formalnim i neformalnim naseljima“, kazao je Numanović.

Izršna direktorica NVO SOS telefon Podgorica, Biljana Zeković ocijenila je da je reforma socijalne zaštite u Crnoj Gori, po uzoru na evropske standarde, konačno okrenuta ka krajnjem korisniku u cilju poboljšanja kvaliteta njegovog života.

„Međutim, u zemlji u kojoj trenutno preko 70 hiljada građana i građanki živi ispod linije siromaštva, socijalne politike nije jednostavno sprovesti. Ono što je evidentno i što se u kontinuitetu ponavlja bez obzira na kvalitetno donošenje Zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti, strategija i svih onih važnih dokumenata koje je Vlada Crne Gore usvojila ključne zamjerke nakon izvještaja su nedostatak kapaciteta da se iznesu svi ti zakoni“, navela je Zeković.

Generalni direktor Direktorata za unapređenje i zaštitu prava i sloboda manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava Leon Gjokaj kazao je da su, od 7. novembra 2009.godine od kad su stupile na snagu izmjene i dopune Zakona o strancima, zaključno sa prošlom godinom, raseljeni i interno raseljeni podnijeli 14.037 zahtjeva za odobravanje stalnog ili privremenog boravka do tri godine.

„Od ovog broja riješeno je 12.188 zahtjeva, dok je 1849 zahtjeva u postupku“, rekao je on.

Programska direktorica za ljudska prava u NVO Juventas Jelena Čolaković je, govoreći o analizi efekata Strategije za poboljšanje položaja Roma i Egipćana u Crnoj Gori, kazala da je potrebno sprovesti dodatne aktivnosti socijalnog osnaživanja, i unaprijediti servise socijalne podrške sa posebnim akcentom na žene i djecu.

„Potrebno je podržati dalje uključivanje romske djece u programe dodatnog opismenjavanja, učenja crnogorskog jezika i podrške pri izradi domaćih zadataka“, navela je Čolaković.

Kako je rekla, potrebno je sprovesti dodatnu obuku medicinskih radnika u odnosu na ljudska prava i zabranu diskriminacije.

Konferencija se sprovodi u okviru projekta „Ubrzanje razvoja zajednice - SPEED UP“, podržanog od strane Evropske komisije posredstvom Delegacije EU u Crnoj Gori.

Video sa konferencije mozete pogledati ovdje :

[Suad NUMANOVIĆ - Ministar ljudskih i manjinskih prava I](#)

[Suad NUMANOVIĆ - Minisar ljudskih i manjinskih prava II dio](#)

[Biljana ZEKOVIĆ - Izvršna direktorica NVO SOS Telefon za žene i djecu žrtve nasilja](#)

[Jelena ČOLAKOVIĆ, autorica studije, NVO Juventas I dio](#)

[Jelena ČOLAKOVIĆ, autorica studije, NVO Juventas II dio](#)

[Leon GJOKAJ - generalni direktor Direktorata za unapređenje i zaštitu prava i sloboda manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica I dio](#)

[Leon GJOKAJ - generalni direktor Direktorata za unapređenje i zaštitu prava i sloboda manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica II dio](#)

Nacionalne konferencije „Politike smanjenja siromaštva i socijalne isključenosti“

Izrada lokalnih planova socijalne inkluzije, koji mogu biti jedan od snažnih mehanizama za rješavanje problema siromaštva i socijalne isključenosti, privodi se kraju, saopštio je načelnik direkcije za grupe u riziku u Ministarstvu rada i socijalnog staranja, Igor Vučinić.

On je danas, tokom prvog dana Nacionalne konferencije „Politike smanjenja siromaštva i socijalne isključenosti“, koju su organizovale nevladine organizacije (NVO) SOS telefon Podgorica i Juventas, u saradnji sa Koalicijom NVO-a "Za društvene promjene, kazao da je intencija Zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti da se sve usluge spuštaju na lokalni nivo.

„U 15 crnogorskih opština je usvojen lokalni plan socijalne inkluzije, dok je izrada šest lokalnih planova u završnoj fazi. Nadam se da ćemo vrlo brzo ući u proceduru i sa dvije novoformirane crnogorske opštine, tako da ćemo imati kompletno zaokružene lokalne planove u državi“, rekao je Vučinić u PR Centru.

Izvršna direktorica NVO Juventas, Ivana Vujović, ukazala je da je nacionalna apsolutna linija siromaštva u Crnoj Gori iznosila 186,45 eura.

„S toga ne čudi podatak da većina građana Crne Gore smatra da socijalna davanja ne obezbjeđuju minimalnu egzitenciju. Prema poslednjim dostupnim podacima, minimum svaki 12. stanovnik

Crne Gore živi ispod granice siromaštva. Podaci pokazuju da nisu sve porodice pogođene siromaštvom obuhvaćene socijalnim davanjima“, navela je Vujović.

Poslednji podaci, kako je kazala, ukazuju na porast nezaposlenosti u Crnoj Gori, prema Zavodu za zapošljavanje Crne Gore, za 18 odsto u januaru ove godine.

„Učešće dugoročno nezaposlenih i visoke stope nezaposlenosti na sjeveru i kod mladih, kao i razlike u zapošljivosti u odnosu na pol, nastavljaju da predstavljaju jednu od osnovnih karakteristika tržišta rada u Crnoj Gori“, ocijenila je Vujović.

Šef sektora za saradnju Delegacije Evropske unije u Podgorici, Andre Lys, poručio je da će Unija nastaviti da pruža podršku reformi društvenog blagostanja u Crnoj Gori u pogledu decentralizacije, uvođenja novih usluga, harmonizovanja sa standardima i otvaranja tržišta pružaoca usluga ka konkurenciji, kroz IPA komponentu 4.

„Za sada postoje dvije šeme finansiranja koje iznose više od dva miliona eura. Shodno IPA 2 programu koji pokriva period 2014/2020. Dodatnih 28 miliona eura će biti investirano u unaprjeđenje društvene zaštite i društvenog blagostanja, inkluzije i zapošljavanja“, naveo je Lys.

On je precizirao da je jedan program, koji vrijedi 15 miliona eura, odobren i treba da pokrije 2015/2017. godinu i biće implementiran u saradnji sa raznim ministarstvima.

V.d. program koordinatora u UNICEF-u u Crnoj Gori, Nela Krnić Brković, kazala je da djeca treba da budu u prvom planu, i da zbog toga, kako je navela, sve politike za prioritet moraju da imaju zadovoljavanje potreba najugroženije djece.

Osim što to, kako je navela, predstavlja moralni imperativ za svaku zemlju, tri su glavna razloga zašto je potrebno da kada je siromaštvo djece bude u pitanju bude prioritet.

„Prevsudno iz razloga što dječije siromaštvo odvaja dugoročne štetne posljedice po dijete, kao i na društvo u cjelini. Intenzitet siromaštva je mnogo dublji kada su u pitanju djeca, i to što je usmjerenost na dječije siromaštvo utiče po pitanju smanjenja siromaštva u cijelini“, rekla je Krnić Brković.

Izvršna direktorica SOS telefon Podgorica, Biljana Zeković, kazala je da je Koalicija NVO uradila set analize i monitoringa ključnih strateških dokumenata socijalne zaštite.

„Naš cilj nije bio da pronađemo sve probleme, nerealizovane aktivnosti, da bismo imali o čemu da pričamo, da se svađamo i raspravljamo šta nije urađeno. Svrha našeg istraživanja i našeg programa jeste da zajedno vidimo koji su to naši izazovi, koje su to prepreke kako u radu državnih institucija, tako u radu nevladinog sektora, kako bi zajednički mogli bolje da djelujemo ubuduće“, navela je Zeković.

Konferencija se sprovodi u okviru projekta „Ubrzanje razvoja zajednice - SPEED UP“, podržanog od Evropske komisije posredstvom Delegacije EU u Crnoj Gori.

Video sa konferencije mozete pogledati ovdje :

Igor VUČINIĆ, Načelnik direkcije za grupe u riziku Ministarstvo rada i socijalnog staranja 1

Biljana ZEKOVIĆ, SOS telefon Podgorica

Andre LYS, Šef Sektora za saradnju delegacije EU u Crnoj Gori

Nela KRNIĆ BRKOVIĆ, v.d. program koordinatora u UNICEF-u u Crnoj Gori I

Nela KRNIĆ BRKOVIĆ, v.d. program koordinatora u UNICEF-u u Crnoj Gori II

Ivana VUJOVIĆ, Izvršna direktorica NVO Juventas I

Ivana VUJOVIĆ, Izvršna direktorica NVO Juventas II

Sajam inovativnih ideja 15. marta u EU Info centru

Podgorica, Sajam inovativnih ideja „Inovacijama za jednake mogućnosti“, na kojem će nevladine organizacije (NVO) predstaviti socijalne servise koje pružaju i inovativne metode za inkluziju marginalizovanih grupa ključnim donosiocima odluka, biće održan 15. marta u EU Info centru.

Sajam će biti održan u sklopu projekta „Ubrzanje razvoja zajednice –SPEED UP“ koji sprovode nevladine organizacije Juventas i SOS Telefon Podgorica u saradnji sa Koalicijom KNO za društvene promjene, a finansira ga Evropska unija, posredstvom Delegacije EU u Crnoj Gori.

Cilj projekta „Ubrzanje razvoja zajednice – SPEED UP“ je da ojača ulogu civilnog društva u daljem usklađivanju crnogorskih socijalnih politika sa standardima EU, kao i da doprinosi procesu pridruživanja Crne Gore toj evropskoj zajednici.

Organizatori sajma planiraju da okupe ministre resornih ministarstava kako bi neposredno čuli probleme sa kojima se suočavaju pružaoci usluga i naranjivije grupe stanovništva, izložili planove za njihovo rješavanje ali i stvorili osnovu za kreiranje dugoročnijih sinhronizovanih međusektorskih inicijativa koje bi dale bolje rezultate.

Sem ministara, planirano je da događaju prisustvuju i visoki predstavnici međunarodne zajednice, kao i predstavnici kompanija i nevladinih organizacija koje se bave temama od značaja za marginalizovane grupe.

Predstavnici organizacija će na Sajmu imati interaktivne prezentacije izlaganja tokom kojih će izložiti dostignuća i osnovne probleme sa kojima se susreću, i biti u prilici da postave pitanja ključnim donosiocima odluka.

Učesnici Sajma su protekle tri sedmice učestvovali u radionicama „laboratorije inovacije“ tokom kojih su, uz pomoć scenaristkinje i producentkinje Dragane Tripković, konsultanta Nikole Vulića i reditelja Ivana Čojbašića, pripremali i osmišljavali prezentacije svojih inovativnih servisa.

Na Sajmu će imati izlaganja organizacije Centar za ženska prava, Crveni krst Crne Gore, ATAK, NVU STAZE, Udruženje paraplegičara Bijelo Polje i Mojkovac, Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore, NVO Roditelji, Asocijacija za demokratski prosperitet ZID, Juventas, CAZAS, Crnogorski ženski lobi, Help, Sos telefon za žene i djecu žrtve nasilja Podgorica, Crnogorska LGBTIQ asocijacija Queer Montenegro i PR Centar.

Sajam će otvoriti šef Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori Mitja Drobnič, ministarka rada i socijalnog staranja Zorica Kovačević, direktorica Direktorata za predškolsko i osnovno obrazovanje Arijana Nikolić, zamjenica ministra zdravlja Mira Jovanovski Dašić, izvršne direktorice NVO Juventas i SOS telefon Podgorica Ivana Vujović i Biljana Zeković.

Održan okrugli sto „Socijalno preduzetništvo u Crnoj Gori – u teoriji i praksi“

U organizaciji NVO Juventas, 29. februara 2016. godine, održan je okrugli sto pod nazivom „Socijalno preduzetništvo u Crnoj Gori – u teoriji i praksi“. Cilj okruglog stola je bio predstavljanje studije o socijalnom preduzetništvu koja analizira mogućnosti uspostavljanja, razvoja i održavanja koncepta socijalnog preduzetništva u Crnoj Gori, kao i predstavljanje uspješnih primjera socijalnih preduzeća u Crnoj Gori.

U uvodnom obraćanju su osvrtno na značaj socijalnog preduzetništva dali Aleksandar Pavićević, direktor Direkcije za mala i srednja preduzeća u Crnoj Gori; Zvezdana Oluić, šefica sektora za marketing i odnose sa javnišću Unije poslodavaca i Ivana Vujović Izvršna direktorica NVO Juventas.

Okrugli sto je imao dva dijela, od kojih je prvi bio posvećen izlaganju analize zakonodavnog okvira za razvoj preduzetništva u Crnoj Gori, kao i najboljih primjera regulacije ovog koncepta u regionu i svijetu, dok je drugi dio bio posvećen predstavljanju uspješnih primjera socijalnog preduzetništva u Crnoj Gori.

Pored govornika, ovaj događaj je okupio veliki broj organizacija civilnog društva, predstavnike relevantnih institucija i medije.

Trening o pisanju projekata za UNSCG

Trening o pisanju projekata i uspješnom prikupljanju sredstava se organizuje u periodu od 1. do 3. marta 2016. u sklopu projekta „Srednjoškolski stav” koji realizuje Unija srednjoškolaca Crne Gore za svoje članove u saradnji sa NVO Juventas a uz finansijsku podršku fondacije SHL (Schüler Helfen Leben) iz Berlina.

Trening se odnosi na proces pisanja prijedloga projekata koji podrazumijeva upoznavanje sa terminima projektnog ciklusa, aplikacionim formama, načinima komunikacije sa mogućim donatorima, sve u cilju jačanja kapaciteta Unije srednjoškolaca da adekvatno zastupa potrebe svoje ciljne grupe. Treningu prisustvuje 14 učesnika koji su članovi UNSCG kao i treneri Boško Nenezić konsultant za PR i pisanje projekata, Ivana Vujović izvršna direktorica NVO "Juventas" i Marjana Krsmanović finansijski asistent. Trening se organizuje u hotelu Polarstar na Žabljaku.

Takođe, ovaj trening članovi Unije srednjoškolaca iskoristiće i za diskusiju o vršnjačkom nasilju i omladinskom aktivizmu.

Akcije čišćenja februar 2016

Terenski radnici NVO Juventas su, na poziv građana, a preko fejsbuk grupe Udruženja Roditelji, organizovali 22. Februara akciju čišćenja dječijeg igrališta u Moskovskoj ulici u Podgorici, od odbačenog korišćenog pribora za injektiranje droga.

Građani su u kasnim večernjim satima 21. februara prijavili da se na lokaciji dječijeg igrališta, koje se nalazi sa dvorišne strane Moskovske ulice, nalaze odbačene igle i špricevi, pa je specijalizovani tim Juventasa izašao na teren i prikupio količinu od približno 50 igala i špriceva. Ono što je posebno zabrinjavajuće je što je pribor nađen i na samim spravama koje služe za zabavu najmlađih, a ne samo u okolini igrališta.

U kontaktu sa građanima smo došli do saznanja da igralište uopšte nije osvijetljeno, iako se nalazi u potpuno urbanizovanoj zoni Glavnog grada, a da se na istom u večernjim satima okuplja veći broj osoba, te da su česte i prijave kršenja javnog reda i mira policiji.

Koristimo priliku da apelujemo na javne službe Podgorice da se izvrši osvjetljenje igrališta, a okolina dodatno uredi kako bi se mogla koristiti u samu svrhu zabave mališana.

Takođe apelujemo na sve apoteke koje prodaju igle i špriceve, bez obzira da li su private ili državne, da izrade sistem prodaje sterilnog pribora koji podrazumijeva zamjenu, odnosno da prikupljaju korišćeni pribor, te prodaju samo onoliko igala i špriceva koliko je iskorišćenih kupac vratio. Kako ovaj program funkcioniše u Domu zdravlja Podgorica, te nevladinim organizacijama, već duže od jedne decenije, smatramo da su vlasnici apoteka društveno i moralno odgovorni da rade u najboljem interesu lokalnih zajednica u kojima funkcionišu, a samim tim i obavezni da organizuju prodaju igala i špriceva na takav način

kojim će obezbijediti da se prodati pribor na kraju i vrati u same apoteke, te na kraju uništi na propisan način.

Poseban apel upućujemo Ministarstvu zdravlja u cilju obezbjeđivanja uslova za proširenje programa liječenja osoba koje koriste droge u Domu zdravlja Podgorica, posebno za povećanje obuhvata opijatskih zavisnika supstitucionim tretmanima.

Crnoj Gori tek preстоји puno suočavanje sa problemom bolesti zavisnosti među građanima, koje bi podrazumijevalo i osnivanje prostorije za injektiranje po uzoru na Sloveniju i ostale zemlje Evropske Unije, čime bi se obezbijedilo da se psihoaktivne supstance injektiraju u medicinski kontrolisanim uslovima, a samim tim bi se prevenirala pojava obačenih igala i špriceva na javnim lokacijama, zatim smrt usljed predoziranja kod osoba koje koriste droge, kao i transmisija krvlju prenosivih infekcija, na prvom mjestu Hepatitisa C i HIVa.

U okviru programa smanjenja štetnih posljedica nastalih usljed upotrebe psihoaktivnih supstanci Juventasa, čije su aktivnosti usmjerene na podizanje kvaliteta života osoba koje koriste droge, organizuju se periodične akcije čišćenja lokacija u lokalnoj zajednici, ali i vanredne po pozivu građana.

Ukoliko građani primijete odbačene špriceve i igle, mogu nas kontaktirati pozivom broja 020 624 608, poslati mail na ili putem fejsbuk stranice Nvo Juventas.

Obuka za stanovnike Konika u slučaju požara, zemljotresa ili poplava

Počev od srijede 24. februara Služba zaštite Glavnog grada Podgorice i NVO Juventas realizuju radionice i obuke koje se odnose na djelovanje u slučajevima požara, zemljotresa ili poplava u okviru projekta sa ciljem podizanja kvaliteta života raseljenih Roma i Egipćana. Predstavnici Službe zaštite će na radionicama pružati korisne savjete i obučiće stanovnike novouseljenih stambenih zgrada na Koniku kako da reaguju u situacijama požara, zemljotresa i drugih akcidentnih i vanrednih situacija.

Obuke će se realizovati za svaku stambenu zgradu pojedinačno u trajanju od nekoliko časova. Prisustvovaće predstavnici svakog domaćinstva kao i predsjednici skupština stanara svih zgrada. Biće upoznati teorijski ali i praktično sa osnovama djelovanja u ovim situacijama, kako bi na najbolji mogući način zaštitili sebe i članove svojih porodica. Ove obuke predstavljaju djelokrug rada preventivnih mjera zaštite od požara koju Služba zaštite Glavnog grada ima kao sastavni dio svojih nadležnosti. Takođe će se sprovesti prezentacija korišćenja protivpožarnih aparata i obuka stanovnika zgrada kako da ih koriste.

Vjerujemo da će ove radionice i obuke od strane stanovnika biti prepoznate kao vrijedne i kvalitetne, uzimajući u obzir njihovu preventivnu ulogu i interaktivan pristup. Uvjerili smo se tokom prethodnih aktivnosti sa predstavnicima Službe zaštite da su to ljudi koji vole svoj posao, rade ga vrijedno i odgovorno, puni su želje i entuzijazma da doprinesu unapređenju zajednice i poboljšanju kvaliteta života svojih sugrađana. Ovom prilikom im se zahvaljujemo

jer su izašli u susret i unaprijedili spekatar usluga koje su na raspolaganju stanovnicima Kampa Konik. Zbog svega navedenog, radujemo se realizaciji predstojećih aktivnosti i nadamo se da će ovu priliku imati i drugi stanovnici Podgorice.

Navedene aktivnosti se realizuje u sklopu druge faze projekta „Program pomoći za integraciju i povratak RAE i drugih I/RL-a koji žive u naselju Konik” kojim koordinira Fondacija Help sa partnerima među kojima je NVO Juventas. Projekat su finansijski podržali Delegacija Evropske Unije u Crnoj Gori, UNHCR i Vlada Crne Gore.

Predstavljanje projekta: „Doprinos unapređenju kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori“ i uvodna panel diskusija o Zakonu o registrovanom partnerstvu

Nevladine organizacije Juventas, Kvir Montenegro i Institut za pravne studije započele su implementaciju zajedničkog projekta "Doprinos unapređenju kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori" koji je podržan od strane Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori, posredstvom Evropskog instrumenta za ljudska prava i demokratiju (EIDHR).

Zadovoljstvo nam je da Vas i predstavnike/ce Vaše organizacije pozovemo na javno predstavljanje ovog projekta, kao i na panel diskusiju o Zakonu o registrovanom partnerstvu koje organizujemo u četvrtak 25. februara ove godine sa početkom u 11:00 sati u maloj sali PR Centra u Podgorici.

Na predstavljanju projekta i panel diskusiji će govoriti:

1. Mladenka Tešić, Task menadžer, Delegacija Evropske unije u Crnoj Gori
2. Jelena Čolaković, Direktorica programa ljudskih prava, NVO Juventas
3. Danijel Kalezić, Predsjednik Upravnog odbora, NVO Kvir Montenegro
4. Milorad Marković, Koordinator, Institut za pravne studije.

Kroz 20 mjeseci implementacije ovog projekta, naše organizacije zajedno sa partnerima sa kojima imamo višegodišnju kvalitetnu saradnju, daće dodatan doprinos unapređenju poštovanja ljudskih prava LGBT osoba u različitim djelovima naše zemlje.

Naš glavni zadatak je da implementacijom ovog projekta damo doprinos ostvarivanju poštovanja ljudskih prava LGBT osoba širom Crne Gore kroz mnogobrojne aktivnosti usmjerene na dodatno izgrađivanje kapaciteta institucija sistema za zaštitu ljudskih prava LGBT osoba, osposobljavanje lokalnih samouprava širom Crne Gore za započinjanje konkretnih aktivnosti na ovom polju, kreiranjem javnih politika u vezi sa zakonskim

rješenjem koje će dovesti do pravnog prepoznavanja zajednica osoba istog pola, te zakona o rodnom identitetu.

Javni poziv za učešće na Sajmu inovativnih ideja "Inovacije za jednake šanse"

U cilju smanjenja siromaštva i socijalne inkluzije marginalizovanih grupa, kroz bolje socijalne usluge i inovativne metode za socijalnu inkluziju, Juventas i SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja, u saradnji sa Koalicijom NVO za društvene promjene, objavljuju:

JAVNI POZIV ZA UČEŠĆE NA SAJMU INOVATIVNIH IDEJA

„INOVACIJE ZA JEDNAKE ŠANSE“

Sajam inovativnih ideja „Inovacije za jednake mogućnosti“ će se održati u utorak 15. marta 2016. godine u prostorijama EU Info Centra, Ulica 19. decembar br. 8, u organizaciji NVO Juventas i SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja, u okviru projekta „SPEED UP – Ubrzanje razvoja zajednice“ podržanog od strane Evropske Unije posredstvom Delegacije EU u Crnoj Gori.

Planirano je da na sajmu učestvuje do 15 organizacija civilnog društva, koje se bave pružanjem socijalnih servisa, socijalnim preduzetništvom i socijalnim politikama. Pozivamo sve zainteresovane organizacije da, najkasnije do 20. februara 2016. godine dostave popunjenu prijavu uz propratnu dokumentaciju na e-mail: juventas@t-com.me. Prijava se može preuzeti na sajtu organizacije www.juventas.co.me, odnosno na ovom linku.

Izabrane organizacije će od 20. februara do 1. marta proći kroz „laboratoriju inovacija“ u kojoj će se sa konsultantima i producentom raditi na njihovim prezentacijama, i na snimanju kratkog filma o njihovim djelatnostima.

Na ovaj način, organizacije će dobiti priliku da na Sajmu predstave djelatnost svoje organizacije na najbolji način, kao i inovativne ideje za razvoj i unaprjeđenje socijalnih servisa, svoj pristup socijalnim servisima i socijalnim politikama koji je otklon od tradicionalnog a ujedno primjer dobre prakse. Sajam ima i za cilj da predstavi, podrži i podstakne uvođenje novih, dugoročnih i održivih modela socijalnog preduzetništva, ideje za uključivanje osjetljivih i društveno marginalizovanih grupa na tržište rada, u obrazovne programe, procese odlučivanja i različite programe podrške za unaprjeđenje njihovih kapaciteta.

Ovaj Sajam će biti takođe i prilika da se ključnim donosiocima odluka i predstavnicima međunarodne zajednice u Crnoj Gori iznesu problemi i prepreke sa kojima se organizacije suočavaju pri sprovođenju svojih aktivnosti.

Odluka o izabranim organizacijama će se vršiti na osnovu:

- Svršishodnosti i efektivnosti projekta na teme koje se tiče smanjenja siromaštva i socijalne isključenosti marginalizovanih grupa;
- Originalnosti predstavljene ideje.

Ispunjenost uslova i izbor izlagača utvrđuju organizatori.

Za detaljnije informacije, nejasnoće ili konsultacije možete se obratiti koordinatoru projekta na broj +382 67 211 126

Saopštenje povodom govora SPC-a Jovana Plamenca

Juventas najoštrije osuđuje još jedan napad na aktivistu Stevana Milivojevica uslovljen njegovom seksualnom orijentacijom koji se, stoga, može sa pravom okarakterisati kao napad motivisan mržnjom.

Dok su oči civilnog sektora uprte u nadležne institucije od kojih se u punom smislu očekuje da pronađu počinioca i kazne ih u skladu sa zakonom, apelujemo i na neophodnost uspostavljanja mjera koje će buduće generacije naučiti toleranciji, te poštovanju drugima i drugačijih. Naime, ovaj slučaj dodatno potvrđuje napore koji se u ovom trenutku ulažu u domenu obrazovanja, osnaživanja profesionalaca koji rade sa mladim ljudima, te uspostavljanju ljudsko pravaškog diskursa sa posebnim akcentom na seksualnoj orijentaciji i rodnom identitetu u školskom okruženju.

Posebnost ovakvih intervencija leži u činjenici da nas dodatna pažnja posvećena pitanju nasilja uslovljenog razlikama neće opet dovesti u situaciju da nas stvarnost demantuje uvijek kad pomislimo da smo uspjeli da je promijenimo. Mladi koji svoje neslaganje sa bilo čijim životnim stilom iskazuju nasiljem su potencijalno prijetnja za pojavu drugih oblika vršnjačkog nasilja koje može imati teške posljedice.

Žalimo što se naš kolega još jednom našao u ulozi žrtve mentaliteta koji oprašta nasilje, ali nema kapaciteta da dozvoli ljudima da žive svoj život srećno i punim plućima. Napadi moraju biti prošlost i ne smiju se više događati ni jednoj osobi zbog njenog seksualnog/rodnog identiteta!

Kada govorimo o nasilju na ulici, u školi, porodici koje je uslovljeno seksualnom orijentacijom i/ili rodnim identitetom, ne govorimo samo o postupanju policije, tužilaštva, sudova, koji još uvijek imaju prostora da unaprijede svoj rad. Govorimo, i moramo sve više govoriti, o odgovornosti političkih lidera, autoriteta u školama i nastavnog kadra, socijalnih i psiholoških službi, ali i roditelja.

Vrijeme je da svi u državi podijelimo odgovornost za situaciju u kojoj mladići u grupi napadaju nekoga ko im se iz bilo kog razloga ne dopada, kako bi spriječili svaki naredni ispad nasilja i netrpeljivosti. Juče je napadnut Stevan zato što javno govori o svojoj seksualnoj orijentaciji, sutra neki drugi mladi čovjek može biti napadnut iz istog razloga ili ma kog drugog, npr. zato što ima manjinski nacionalni identitet, ponašanje koje se izdvaja ili drugačiji stav.

Saopštenje povodom napada na aktivistu Stevana Milivojevića

Juventas najoštrije osuđuje još jedan napad na aktivistu Stevana Milivojevića uslovljen njegovom seksualnom orijentacijom koji se, stoga, može sa pravom okarakterisati kao napad motivisan mržnjom.

Dok su oči civilnog sektora uprte u nadležne institucije od kojih se u punom smislu očekuje da pronađu počinioca i kazne ih u skladu sa zakonom, apelujemo i na neophodnost uspostavljanja mjera koje će buduće generacije naučiti toleranciji, te poštovanju drugima i drugačijih. Naime, ovaj slučaj dodatno potvrđuje napore koji se u ovom trenutku ulažu u domenu obrazovanja, osnaživanja profesionalaca koji rade sa mladim ljudima, te uspostavljanju ljudsko pravaškog diskursa sa posebnim akcentom na seksualnoj orijentaciji i rodnom identitetu u školskom okruženju.

Posebnost ovakvih intervencija leži u činjenici da nas dodatna pažnja posvećena pitanju nasilja uslovljenog razlikama neće opet dovesti u situaciju da nas stvarnost demantuje uvijek kad pomislimo da smo uspjeli da je promijenimo. Mladi koji svoje neslaganje sa bilo čijim životnim stilom iskazuju nasiljem su potencijalno prijetnja za pojavu drugih oblika vršnjačkog nasilja koje može imati teške posljedice.

Žalimo što se naš kolega još jednom našao u ulozi žrtve mentaliteta koji oprašta nasilje, ali nema kapaciteta da dozvoli ljudima da žive svoj život srećno i punim plućima. Napadi moraju biti prošlost i ne smiju se više događati ni jednoj osobi zbog njenog seksualnog/rodnog identiteta!

Kada govorimo o nasilju na ulici, u školi, porodici koje je uslovljeno seksualnom orijentacijom i/ili rodnim identitetom, ne govorimo samo o postupanju policije, tužilaštva, sudova, koji još uvijek imaju prostora da unaprijede svoj rad. Govorimo, i moramo sve više govoriti, o odgovornosti političkih lidera, autoriteta u školama i nastavnog kadra, socijalnih i psiholoških službi, ali i roditelja.

Vrijeme je da svi u državi podijelimo odgovornost za situaciju u kojoj mladići u grupi napadaju nekoga ko im se iz bilo kog razloga ne dopada, kako bi spriječili svaki naredni ispad nasilja i netrpeljivosti. Juče je napadnut Stevan zato što javno govori o svojoj seksualnoj orijentaciji, sutra neki drugi mladi čovjek može biti napadnut iz istog razloga ili ma kog drugog, npr. zato što ima manjinski nacionalni identitet, ponašanje koje se izdvaja ili drugačiji stav.